

Disciplinska odgovornost policijskih službenika

Damir Juras*

UDK 351.741

35.083.1

Stručni rad (professional paper)

Primljeno 12. 6. 2006.

Prihvaćeno 27. 11. 2006.

I. Uvod**

Policija je javna služba Ministarstva unutarnjih poslova koja obavlja određene poslove propisane zakonom.¹ Osnovne policijske zadaće mogu se ukratko iskazati kao zaštita života, prava, sigurnosti i nepovredivosti osoba, zaštita imovine te sprječavanje i otkrivanje kaznenih djela, prijestupa i prekršaja.² Zakonodavac daje širok spektar ovlasti policijskim službenicima,³ pa je bitno da ti službenici svoj posao obavljaju zakonito,⁴ da se zakonom regulira način ispitivanja prigovora na njihov rad i

---

* Mr. sc. Damir Juras, voditelj Odsjeka prvostupanjskog disciplinskog sudovanja MUP-a u Splitu (head of the Subdepartment for First Instance Disciplinary Procedures, Ministry of Internal Affairs – Splitsko-Dalmatinska Police Department).

** Autor u tekstu iznosi osobna stajališta.

¹ Čl. 2. st. 1. Zakona o policiji, NN 129/00, dalje: ZP.

² Poslovi koji se obavljaju primjenom policijskih ovlasti nabrojani su u čl. 3. st. 1. ZP-a.

³ Čl. 16. ZP, ali i ovlasti propisane drugim propisima, u prvom redu Zakonom o kaznenom postupku, NN 62/03, dalje: ZKP.

⁴ »Pošteni i sposobni javni službenici mogu igrati aktivnu ulogu u borbi protiv političkih zloupotreba i korupcije te sudjelovati u stvaranju i oblikovanju demokratske javne politike«, Marčetić, Gordana, Javni službenici i tranzicija, Društveno veleučilište u Zagrebu i Konrad Adenauer Stiftung, Zagreb, 2005., str. 138.

ispitivanje njihove odgovornosti, ali i da se zakonom jasno propišu prava policijskih službenika kad se protiv njih vodi disciplinski postupak⁵ zbog povrede službene dužnosti, sve kako bi se izbjeglo njihovo šikaniiranje zbog primjene policijskih ovlasti. Policijski službenici odgovaraju i za nedolično ponašanje izvan službe ako su svojim radnjama narušili osobni ugled te čast i ugled službe. To pokazuje koliko je široko postavljen problem disciplinske odgovornosti policijskih službenika odnosno da se od njih očekuje da u službi i izvan službe budu primjer u poštovanju zakona. Tako je, primjerice, Upravni sud u svojoj presudi, polazeći od društvenog značenja funkcije što je obavlja MUP, ocijenio da su tretman ovlaštenih službenih osoba u MUP-u, njihova prava i obveze drukčiji od ostalih državnih službenika te je naveo da je posao ovlaštene službene osobe ne samo služba već životno opredjeljenje koje traži pouzdanu i visokomoralnu osobu koja kroz čitav život štiti zakon (Us-7932/2004-4).⁶

Materijalne i procesne odredbe za disciplinski postupak protiv policijskih službenika nalaze se u čl. 96.–115. Zakona o državnim službenicima (stupio na snagu 1. siječnja 2006.), čl. 110.–122. Zakona o policiji, koji se primjenju kao *lex specialis* (stupio na snagu 1. siječnja 2001.) te u Zakonu o općem upravnom postupku.⁷

Načela disciplinskog postupka sadržana su izrijekom u čl. 4.–15. ZUP (načela upravnog postupka) te posredno u čl. 101.–108. i 111. ZDS.

U bilješkama uz tekst sadržan je prikaz usporednog zakonodavstva te sudska praksa u disciplinskim postupcima protiv policijskih službenika, a u posebnoj je poglavlju statistički prikazan rad Odjela disciplinskog sudovanja MUP-a od njegova osnutka 2002. do kraja 2005.

Upozoravam na potrebu cjelovitog reguliranja disciplinske odgovornosti policijskih (državnih) službenika, i to u prvom redu kroz donošenje posebnog disciplinskog zakona koji bi sadržavao odredbe o pretpostavkama disciplinske odgovornosti, uvjetima i načinu za vođenje disciplinskih postupaka i izricanje kazni, kao i na potrebu izmjene i dopune pojedinih odredbi ZDS-a i ZP-a (zastarni rokovi, udaljenje iz službe,

⁵ Zakon o državnim službenicima, čl. 102., NN 92/05 dalje: ZDS, koristi se izrazom »postupak zbog povrede službene dužnosti«, a ZP, čl. 110., koristi se izrazom »disciplinski«, pa će se za potrebe ovog rada koristiti izrazom »disciplinski postupak«.

⁶ Tako i u presudi Us-4587/2004-4 od 2. 9. 2004.

⁷ NN 53/91, 103/96 – Odluka Ustavnog suda RH, dalje: ZUP.

rasprava u odsutnosti prijavljenog policijskog službenika, opoziv uvjetnog prestanka radnog odnosa...), što bi pridonijelo efikasnijem radu suda i zadovoljenju temeljnih načela ZUP-a kao i načela hitnosti disciplinskog postupka.⁸

II. Disciplinska odgovornost⁹ policijskih službenika – pojam i značenje

Radna (službena) disciplina u državnom tijelu obuhvaća utvrđene službene dužnosti i obveze ponašanja državnih službenika pri obavljanju službene dužnosti i u vezi sa službenom dužnošću.¹⁰ Kada državni službenik povrijedi svoju službenu dužnost i obvezu, odgovara disciplinski pred nadležnim tijelima.

Službena dužnost (radna disciplina) policijskih službenika obuhvaća ponašanje kroz djelovanje (radne dužnosti i obveze) koje je po svojoj prirodi izjednačeno s dužnostima i obvezama svakog drugog državnog službenika.¹¹ Međutim, zbog toga što pripada službi s posebnim ovlas-

⁸ Čl. 102. st. 2. ZDS.

⁹ »Disciplinska odgovornost jeste podvrgavanje disciplinskoj sankciji (mjeri) one osobe koja je podložna radnoj disciplini i disciplinskim ovlaštenjima, a koja izvrši određeno disciplinsko djelo (disciplinsku krivicu), to jest koja povrijedi 'radnu dužnost', 'radnu obvezu' odnosno 'radnu disciplinu'«, Tintić, Nikola, Radno i socijalno pravo, knjiga I: Radni odnosi (II), Zagreb, 1972., str. 588; o pojmu disciplinske odgovornosti vidi i Baltić – Despotović, Osnovi radnog prava Jugoslavije, Beograd, 1979., str. 242–243; Bolanča, Dragan, Disciplinska odgovornost pomoraca, Zbornik radova Pravnog fakulteta u Splitu, god. 29/1–2, 1992., str. 226; Crnić, I., Disciplinska odgovornost radnika u udruženom radu, Zagreb, 1983., str. 12; Mihailović, Nikola, Disciplinska odgovornost u oružanim snagama SFRJ i raspravljane krivičnih djela protiv oružanih snaga u disciplinskom postupku, Ljubljana, 1981., str. 6.

¹⁰ O pojmu i značenju službene discipline u upravi vidi: Živković, Sreten, Disciplinska i materijalna odgovornost u privredi i upravi, Informator, Zagreb, 1962., str. 5–6.

¹¹ U francuskoj se teoriji među prava koja svaki službenik uživa kao pojedinac ubraja i pravo na određena jamstva u tijeku trajanja službe, npr. pravo na zakonito vođenje disciplinskog postupka te pravo na pravna sredstva protiv odluka donesenih u disciplinskim stvarima, vidi: Auby J. M., Ader R. – D., Droit Public, quatrième édition, Paris, Sirey, 1970., str. 266 i dalje; Braibant, Administrativno pravo Francuske, JP Službeni list SRJ, Beograd, CID Podgorica, 2002. (prijevod knjige Le Droit Administratif Français, 1992.), str. 326–330, ističe nužnost poštovanja četiriju načela u vođenju postupka zbog disciplinske odgovornosti državnog službenika. Prvo je načelo zakonitosti, drugo je pravilo nemogućnosti ponovnog vođenja postupka za isto djelo, treće je načelo neovisnosti kaznene od disciplinske odgovornosti i četvrto je načelo mogućnost primjene prava pomilovanja.

tima, policijski službenik ima i neke posebne dužnosti i obveze koje se temelje na propisima koji uređuju rad policije.¹² Potreba etičnog postupanja policijskih službenika i potreba donošenja jasnih propisa kojima će se urediti primjena policijskih ovlasti i zaštititi status policijskih službenika, iskazane su kroz donošenje većih broja akata na međunarodnoj razini:

- Kodeks ponašanja službenika koji provode zakon, Rezolucija 34/169 Opće skupštine UN iz 1979.,
- Deklaracija o policiji Parlamentarne skupštine Vijeća Europe iz 1979., Rezolucija 690,
- Europski kodeks policijske etike Vijeća ministara iz 2001.

MUP RH usvojio je Etički kodeks policijskih službenika,¹³ s ciljem da policijski službenici, služeći građanima, poštuju temeljna prava građana, a osobito da postupaju zakonito i profesionalno.

Kaznena odgovornost ne isključuje odgovornost za povredu službene dužnosti ako je djelo koje je predmet kaznenog postupka ujedno i povreda službene dužnosti. Stoga policijski službenik disciplinski odgovara i onda kad je njegova radnja istodobno povreda službene dužnosti i kazneno ili prekršajno djelo, jer je time povrijedio više pravnih normi. Tu ne važi načelo *non bis in idem*, jer za njegovu primjenu nisu ispunjene osnovne pretpostavke, a to su *eadem res* i *eadem persona*.¹⁴ Disciplinski i kazneni postupak koji se vode o činjenično istoj stvari odvojeni su i neovisni postupci.¹⁵ O tome je svoje stajalište iskazao i Ustavni sud RH.¹⁶ Prvenstvena razlika među tim postupcima, unatoč mnogim

¹² Čl. 90., 92., 93., 94., 95., 96., 101. ZP.

¹³ Kodeks je objavljen u časopisu Ministarstva unutarnjih poslova *Halo* 92, br. 118, 2001. Vlada Republike Hrvatske 28. 4. 2006. donijela je Etički kodeks državnih službenika, NN 49/06, kojim se uređuju pravila dobrog ponašanja državnih službenika.

¹⁴ Tako i Bolanča, o. c. str. 230.

¹⁵ Čl. 96. st. 2. i 3. ZDS.

¹⁶ »Kaznena i disciplinska odgovornost, naime, međusobno su odvojene odgovornosti koje se utvrđuju u dva potpuno neovisna postupka koji ne utječu jedan na drugi. Odgovornost za teže povrede radne discipline u disciplinskom postupku može se utvrditi i bez odluke kaznenog suda, bez obzira što povreda radne obveze može istodobno predstavljati i kazneno djelo. U disciplinskom postupku utvrđuju se elementi povrede radne discipline, pri čemu nije nužno da su se istodobno ostvarili i elementi nekog kaznenog djela, pa je u tom smislu disciplinska odgovornost šira od kaznene odgovornosti.«, U-III-953/1998, www.usud.hr.

poveznicima, ponajprije je u njihovoj svrsi¹⁷ glede zaštite određenih društvenih vrijednosti.

III. Opće pretpostavke disciplinske odgovornosti

Pretpostavke disciplinske odgovornosti su okolnosti koje pravni poređak zahtijeva kao bitne za postojanje disciplinske odgovornosti, a to su:

- krivnja
- ubrojivost
- određenost povrede službene dužnosti i kazne zakonom
- protupravnost.¹⁸

1. Krivnja

ZDS ne razrađuje pojam krivnja, pače, niti ga ne spominje izrijeckom, već u čl. 111. st. 1. navodi da se pri određivanju kazne uzima u obzir i stupanj odgovornosti državnog službenika.¹⁹

¹⁷ »Cilj je kaznenog postupka kažnjavanje počinitelja kaznenog djela i sprječavanje počinjenja kaznenog djela, dok je cilj disciplinskog postupka osiguravanje urednog i učinkovitog djelovanja službe te povjerenja građana u institucije i djelatnike državne službe, kroz održavanje radne discipline te zaštitu ugleda i časti službe.« Ustavni sud, U-III-633/2005, www.usud.hr.

¹⁸ O pretpostavkama disciplinske odgovornosti vidi: Crnić, J., *Disciplinska odgovornost radnika*, Zagreb, 1988., str. 11; Momčinović – Crnić, I., *Propisi o radnim odnosima*, Informator, Zagreb, 1991., str. 87; Perlain, J., *Odgovornost za vršenje radnih obveza*, Zbornik Pravnog fakulteta u Splitu, 1977., br. XIV, str. 74–75. Tintić, N., o .c., str. 53, sve pretpostavke disciplinske odgovornosti dijeli na objektivne i subjektivne. Objektivne su: određene radne dužnosti određenog radnika, učinjena povreda radne dužnosti (ta povreda treba imati sva bitna obilježja bića disciplinskog djela), određene disciplinske sankcije (mjere), protupravnost radnji, da nije došlo do gašenja prava na disciplinsko gonjenje. Subjektivne su pretpostavke da je povredu radne dužnosti počinila osoba u radnom odnosu i da joj taj radni odnos još traje, da je radnik kriv za počinjeno disciplinsko djelo i da je radnik uračunljiv.

¹⁹ Pravilnik o radnim odnosima radnika Ministarstva unutarnjih poslova, br.: Kab. 511-01-53/13375/91 od 23. 5. 1991., dalje: Pravilnik o radnim odnosima MUP-a, u čl. 42. st. 2. propisivao je da radnik odgovara za povredu radne discipline ako je povredu učinio s umišljajem ili iz nehaja.

Za potrebe disciplinske odgovornosti pojam krivnje treba zato tumačiti pomoću supsidijarne primjene Kaznenog zakona RH.²⁰ To znači da će policijski službenik odgovarati za povredu službene dužnosti ako ju je izvršio s namjerom ili iz nehaja.²¹ Pri tome neće doći i do primjene čl. 43. KZ prema kojem bi se za nehajno počinjenje povrede službene dužnosti odgovaralo samo kad bi odgovornost za nehaj kod određene povrede službene dužnosti bila propisana. Ako bi se pak prihvatilo rješenje iz KZ-a, tada bi kod svake pojedine povrede za koju zaželimo propisati odgovornost i ako je učinjena iz nehaja, trebalo naznačiti da se za nju odgovara i u slučaju kad je učinjena iz nehaja. S obzirom na to da se disciplinska i kaznena odgovornost ne mogu poistovjetiti, da je disciplinska odgovornost očito šira od kaznene, ne bi bilo svrsishodno ograničavati disciplinsku odgovornost samo na povrede službene dužnosti učinjene s namjerom, a samo iznimno i na one iz nehaja, već treba poći od stajališta da se za povrede službene dužnosti odgovara kad god su učinjene krivnjom policijskog službenika, dakle i s namjerom i iz nehaja.²²

Disciplinsko zakonodavstvo počiva na načelu subjektivne odgovornosti ili načelu isključive odgovornosti na osnovi krivnje. Pri tome krivnju treba utvrditi u postupku za svako konkretno djelo, ona se ne pretpostavlja.

2. Ubrojivost

Ubrojivost (uračunljivost) možemo odrediti kao normalno psihičko stanje zdravog i duševno zrelog počinitelja u vrijeme izvršenja disciplinskog djela. To je takvo duševno stanje čovjeka u kojem je on u mogućnosti svjesno i normalno rasuđivati o svojim postupcima, ponašajući se u skladu s društvenim normama. Za ubrojivost je, dakle, potrebna sposobnost normalnog rasuđivanja i sposobnost normalnog odlučivanja. I ovdje je nužna shodna primjena KZ-a koji u odredbi čl. 40. ima tzv. negativno određenje pojma ubrojivosti.

²⁰ NN 110/97, 27/98, 50/00, 129/00, 51/01, 105/04, dalje: KZ.

²¹ Čl. 45. KZ.

²² O krivnji u disciplinskom postupku vidi pobliže: Buklijaš, B., *Privredno pravo s osnovama prava*, Zagreb, 1978., str. 122; Crnić, I., o. c., str. 6-8; Crnić, J., o. c., str. 11; Perlain, o. c., str. 75; Tintić, o. c. str. 539.

Policijski službenik bit će odgovoran za djelo počinjeno u stanju samoskrivljene neubrojivosti (*actiones liberae in causa*) ako se kumulativno ispune sljedeći uvjeti:

- da se sam stavio u takvo stanje,
- da je u momentu kad se počeo stavljati u to stanje bio ubrojjiv,
- da je u tom momentu postupao skrivljeno u odnosu na disciplinsko djelo počinjeno u neubrojivom ili bitno smanjenom ubrojjivom stanju.²³

3. Određenost povrede i kazne

Povrede službene dužnosti za policijske službenike određene su u čl. 98. i 99. ZDS te čl. 111. i 112. ZP, a kazne u čl. 110. ZDS i čl. 118. ZP. Time je posredno naglašeno da i u disciplinskom pravu vrijedi dugovječno načelo zakonitosti *nullum crimen, nulla poena sine lege*.²⁴

Određenost bića povrede službene dužnosti i kazne za takvu povredu temelj je pravne sigurnosti. Međutim, u disciplinskom pravu dosljedno se primjenjuje samo određenost kazne. Postoji katalog kazni koje predviđa zakon i ne postoji mogućnost da se primjenjuju druge kazne osim onih sadržanih u zakonu. Međutim, u potpunosti se ne primjenjuje drugi aspekt načela zakonitosti, jer ne postoji zakonska definicija pojedinih povreda službenih dužnosti. Povrede su definirane sudskom praksom, a sve kazne propisane za lakše odnosno teže povrede službene dužnosti mogu biti primijenjene za svaki pojedini učin određene

²³ »Nesporno je da se okrivljenik u alkoholizirano stanje doveo svojom krivnjom, pa i da se radi, što u ovom predmetu nije slučaj, o neubrojivosti okrivljenika, isti se ne bi mogao na isto pozivati sukladno primjeni instituta kaznenog prava 'actiones liberae in causa seu ad libertate relata', odnosno samoskrivljene neubrojivosti kojim se propisuje izuzetak od pravila da neubrojivost isključuje krivnju ako ju je počinitelj sam skrivio dovodeći se, upotrebom alkohola, droga ili drugim sredstvima, u stanje u kojem nije mogao shvatiti značenje svojeg postupanja ili nije mogao vladati svojom voljom, a u tom slučaju je počinio djelo obuhvaćeno njegovom namjerom ili nehajem.« Drugostupanjski disciplinski sud MUP-a, 511-01-54-II-11963/1-03 od 26. 3. 2003.

²⁴ O načelu zakonitosti u disciplinskom pravu vidi: Anđelković i dr., *Zakon o radnim odnosima radnika u udruženom radu SRH*, Zagreb, 1983., str. 141–142; Crnić, I., *Propisi o disciplinskoj odgovornosti u Zakonu o radnim odnosima SRH*, Zakonitost, Zagreb, 1990., br. 6, str. 665; Crnić, J., *Uz odredbe Zakona o radnim odnosima radnika u udruženom radu SRH o disciplinskoj odgovornosti*, Zbornik Pravnog fakulteta u Zagrebu, 1982., br. 3–4, str. 335.

vrste povrede, za razliku od kaznenog postupka u kojem je KZ-om unaprijed određena vrsta i raspon kazni koje se mogu izreći za pojedino kazneno djelo.

4. Protupravnost

Radnja (činjenje ili propuštanje) policijskog službenika mora biti protupravna, jer ako u njegovu ponašanju nema elemenata protupravnosti, ne postoji ni njegova disciplinska odgovornost. Radnja je protupravna ako je u protivnosti s pozitivnim propisima kojima je određen način izvršenja službene dužnosti. Protupravnost kao osnovni element općeg pojma disciplinskog djela treba razlikovati od elementa određenosti djela u zakonu. U pravilu je element protupravnosti širi od

---

Pravilnik o radnim odnosima MUP-a, u čl. 42. st. 1., načelo zakonitosti propisivao je izrijeком: »Radnik odgovara disciplinski ako povjerene poslove i zadaće ne obavlja uredno i savjesno, ako se ne pridržava zakona, drugih propisa i pravila o ponašanju za vrijeme rada i u vezi s radom i ako su te povrede radne discipline prije nego što ih je radnik učinio bile propisane i za koje je određena disciplinska mjera«. Čl. 65. Zakona o radnim odnosima, NN 19/90, također je razrađivao načelo zakonitosti: »Radnik odgovara samo za one povrede radne obaveze koje su prije nego što ih je učinio bile zakonom, općim aktom ili kolektivnim ugovorom, predviđene i za koje je bila predviđena disciplinska mjera.«

Na obvezatnost primjene načela zakonitosti u disciplinskom pravu upozorio je i Društvo sudbenički sud MUP-a u presudi 511-01-54-II-47123/1-02 od 16. 2. 2002.: »Naime, prvostupanjski sud ispravno je izvršio pravnu kvalifikaciju djela smatrajući da se pravilnom primjenom zakona djelo treba kvalificirati prema zakonu koji je u vrijeme počinjenja djela bio na snazi, a imajući u vidu načelo zakonitosti koje se u njegovom vremenskom aspektu izražava kao zabrana povratnog (retroaktivnog) djelovanja materijalnog zakona i obveznu primjenu blažeg zakona, kao i opće pravilo da kazneno (odgovarajuće disciplinsko) djelo mora biti propisano prije počinjenja djela (nullum crimen sine lege praevia).«

Načelo zakonitosti sadržano je i u članku 7. Konvencije za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda (NN 18/97, 6/99, 8/99, 14/02, 1/06): »Nitko ne može biti proglašen krivim za kazneno djelo počinjeno činom ili propustom koji, u času počinjenja, po unutarnjem ili međunarodnom pravu nisu bili predviđeni kao kazneno djelo. Isto se tako ne može odrediti teža kazna od one koja je bila primjenjiva u času kad je kazneno djelo počinjeno.«

U prijelaznim odredbama ZDS-a, čl. 152., propisano je da će se postupci u predmetima iz službeničkih i radnih odnosa koji ne budu dovršeni do stupanja na snagu ZDS-a nastaviti i dovršiti prema dosadašnjim propisima. Kako u ZDS-u nije izrijeком propisano načelo vremenskog važenja disciplinskog djela odnosno disciplinske kazne, postavlja se pitanje koji materijalni propis glede pravne kvalifikacije djela i kazne primijeniti prema počinitelju teže povrede službene dužnosti koji je djelo počinio 2005., ali je zahtjev za pokretanje disciplinskog postupka podnesen 2006. Ako bismo primijenili čl. 38. i 49. Zakona o državnim službenicima i namještenicima (NN 27/01, dalje: ZDSN), postupili bismo suprotno odredbi čl. 152. ZDS, a u skladu s općeprihvaćenim načelom zakonitosti u kaznenom pravu.

elementa određenosti djela u zakonu i zato postoje ponašanja koja su protupravna, ali nisu zakonom određena kao disciplinska djela. Na primjer, protupravno je na sportskom natjecanju nepropisno zaustaviti protivničkog igrača, ali takvo ponašanje nije propisano kao disciplinsko djelo. S druge strane, ni svako ponašanje koje odgovara opisu disciplinskog djela u zakonu ne mora biti uvijek protupravno. Na primjer, teškim ranjavanjem napadača na sebe policijski je službenik ostvario obilježja kaznenog djela, ali nema ni kaznenog ni disciplinskog djela jer nema protupravnosti. Dakle, ta dva elementa uvijek se ne podudaraju odnosno može postojati nesklad između određenosti djela u zakonu i protupravnosti.

4.a Razlozi isključenja protupravnosti (disciplinske odgovornosti)

Najčešće je ponašanje koje odgovara opisu disciplinskog djela ujedno i protupravno. Stoga se protupravnost pretpostavlja, tj. postoji opća pretpostavka da je protupravno svako ponašanje koje odgovara opisu disciplinskog djela. Međutim, postoje slučajevi u kojima neki propis dopušta ili čak nalaže izvršenje radnje koja inače odgovara opisu disciplinskog djela, pa taj propis isključuje protupravnost djela.

I ovdje je nužna shodna primjena KZ-a, budući da se najveći broj razloga isključenja protupravnosti nalazi u općem dijelu KZ-a: beznačajno djelo (čl. 28.),²⁵ nužna obrana (čl. 29.), krajnja nužda (čl. 30.), sila ili

²⁵ »Kao nesporno u ovom postupku vijeće je utvrdilo da je okrivljeni dana 24. listopada 2003., izvan službe, upravljao osobnim vozilom ... pod utjecajem alkohola ... Vijeće je mišljenja da počinjena povreda nema obilježja teže povrede službene dužnosti, već da se (eventualno) radi o lakšoj povredi službene dužnosti za čije rješavanje ovaj sud nije nadležan ... Radi se, prije svega, o povredi koja je počinjena izvan službe ... Nadalje, kod okrivljenog je kritične prigode očitana koncentracija alkohola od 0,8 g/kg (u kritično vrijeme bila je dozvoljena koncentracija alkohola za vozača do 0,5 g/kg – čl. 198. st. 2. Zakona o sigurnosti prometa na cestama, NN 59/96), što ne predstavlja neku veću količinu alkohola u krvi i vrlo je blizu granice dozvoljene koncentracije alkohola u krvi, što ni u kojem slučaju ne opravdava okrivljenog, ali ipak umanjuje težinu povrede ... Iako su policijski službenici po prirodi svog posla dužni pridržavati se propisanih normi ponašanja, pa čak i izvan službe, a što je okrivljenom kao policijskom službeniku bilo poznato, stav vijeća je da se radi o povredi koja se mogla dogoditi svakom prosječnom čovjeku te da se radi o ponašanju i povredi koja se ne bi mogla karakterizirati kao teža povreda službene dužnosti ... Zbog svog stanja okrivljeni nije na grubu način (znatnim prekoračenjem brzine ili nepoštovanjem pravila za koja je propisana zaštitna mjera) kršio prometna pravila, a u prekršajnom postupku okrivljeni će biti primjerenom kažnjen, čime se postiže specijalna prevencija.« Prvostupanjski disciplinski sud MUP-a u Splitu, 511-01-54-ST-82853/1-03 od 16. 1. 2004.

prijetnja (čl. 31.), zakonita uporaba sredstava prisile (čl. 32.),²⁶ pravna zabluda (čl. 46.),²⁷ stvarna zabluda (čl. 47.),²⁸ dok je odbijanje izvršenja nezakonitog naloga regulirano ZDS-om.

ZP određuje da je policijski službenik dužan izvršiti zapovijed nadređenog službenika i nalog nadležnog tijela, a neće ih izvršiti ako bi time počinio kazneno djelo.²⁹ Rješenje pravne situacije kad policijski službenik, postupajući po zapovijedi odnosno nalogu, izvrši radnju koja u sebi sadržava obilježje disciplinskog djela, nalazi se u pravilnom shvaćanju pojma protupravnosti. U takvom slučaju disciplinsko djelo neće postojati jer takvo ponašanje nije protupravno. Ali ako prilikom izvršenja takvog naloga ostvari obilježja kaznenog djela, koje je istodobno i disciplinska povreda, ta će povreda postojati jer je njegovo ponašanje bilo protupravno s obzirom na to da takav nalog nije smio izvršiti. Naš zakonodavac uvažava nužnost da su policijski službenici dužni izvrša-

²⁶ Policijski službenik ovlašten je, na temelju čl. 54. st. 1., 2. i 3. ZP, uporabiti sredstva prisile, a u čl. 68. st. 1. ZP propisano je isključenje odgovornosti policijskog službenika koji je sredstva prisile uporabio u granicama ovlasti. Ako policijski službenik zakonito uporabi sredstva prisile, o čemu ocjenu u roku od 24 sata donosi načelnik PU ili ravnatelj policije (čl. 56. Pravilnika o načinu policijskog postupanja, NN 81/2003), neće se voditi disciplinski postupak protiv policijskog službenika, no moguće je da osoba prema kojoj su sredstva prisile uporabljena ili netko drugi inicira pokretanje kaznenog postupka protiv policijskog službenika, pa u tom slučaju Ministarstvo policijskom službeniku osigurava besplatnu pravnu pomoć (čl. 68. st. 2. ZP).

²⁷ U disciplinskom postupku u kojem se raspravljalo o povredi službene dužnosti zbog nepravovremenog razduženja novca naplaćenog od počinitelja prometnog prekršaja Drugostupanjski disciplinski sud MUP-a u obrazloženju presude je naveo: »Prvostupanjski sud ispravno je ocijenio obranu okrivljenika, u dijelu da on nije bio upoznat s rokom u kojem je dužan razdužiti novac od naplaćenih mandatnih kazni, na način da prvostupanjski sud ispravno navedeni dio obrane nije uvažio kao razlog koji bi okrivljenika eskulpirao jer je isti, kao policijski službenik, dužan poznavati propise kojima su određena pravila postupanja odnosno dužan je poznavati pravila službe po kojima postupa.« 511-01-54-II-11610/1-04 od 11. 3. 2004.

²⁸ Neosnovano pozivanje na stvarnu zabludu obrazloženo je u presudi Drugostupanjskog disciplinskog suda MUP-a, 511-01-54-II-5474/1-04 od 30. 1. 2004.: »U žalbi ... navodi da je ... nedvojbeno utvrđeno da je okrivljenik od svog susjeda P. I. primio na čuvanje predmetno vozilo, ali i ne da bi okrivljenik znao da je vozilo porijeklom iz Njemačke i da je prevezeno bez prijavljivanja carine ... Uvidom u izjavu okrivljenika danu na glavnoj raspravi I. 12. 2003., razvidno je da je okrivljenik (budući da je izvršio provjeru predmetnog vozila u IS MUP-a) imao saznanja da se predmetno vozilo ne potražuje, ali i da ono nije evidentirano, 'registrirano' u RH. Pri tako nesporno utvrđenim činjenicama, vijeće ovog suda drži da je okrivljenik mogao znati da je predmetno vozilo porijeklom iz inozemstva.«

²⁹ Čl. 22. ZP.

O postupanju po nezakonitoj zapovijedi u oružanim snagama vidi: Mihailović, N., o. c., str. 25-27.

vati naloge nadređenih koji se tiču službe, ali određuje da im nitko, pa ni nadređeni službenik ili čelnik tijela, ne može narediti izvršenje kaznenog djela. Policijska disciplina ne traži od policijskog službenika »slijepu« poslušnost. Dužnost izvršenja naloga ograničena je u mjeri u kojoj to nalažu važni interesi. Efikasnost policijskog sustava koji bi se zasnivao na izvršenju kaznenog djela nije prihvatljiva.

U čl. 91. st. 1. ZP propisuje da se policijskim službenicima, radi otežanih uvjeta rada i prirode obavljanja poslova, staž osiguranja računa u povećanom trajanju, tako da se svakih 12 mjeseci stvarno provedenih u obavljanju poslova policijskog službenika računa kao 16 odnosno 14 mjeseci staža osiguranja, dok se odredbom čl. 91. st. 2. kao jedan od otežanih uvjeta rada smatra i povećana opasnost za život i zdravlje, pa policijski službenik ne bi mogao pozivom na čl. 28. st. 2. ZDS odbiti izvršenje zapovijedi ako bi ona predstavljala opasnost za njegovo zdravlje. No bez obzira na navedenu odredbu ZP-a, policijski službenik ne bi bio dužan izvršiti zadaću ako mu ne bi bili osigurani uvjeti za rad u rizičnoj situaciji, npr. zaštitni prsluk, zaštitne rukavice, ispravno naoružanje i slično.

IV. Tijela za vođenje postupka

Za lakše povrede službene dužnosti policijskih službenika postupak pokreće, vodi i donosi odluku ministar ili osoba koju on za to ovlasti.³⁰ Za tešku povredu službene dužnosti policijskih službenika disciplinski postupak pokreće, vodi i donosi odluku disciplinski sud.³¹ Mjesna

³⁰ Čl. 113. st. 2. ZP. Točkom IX. Rješenja o ovlaštenju za potpisivanje akata iz djelokruga kadrovskih poslova MUP-a, 511-01-51-30368/2-06 od 26. 4. 2006., ministar unutarnjih poslova ovlastio je načelnike PU za potpisivanje prijedloga za pokretanje disciplinskih postupaka odnosno donošenje odluka u predmetima zbog lakših povreda službene dužnosti

³¹ Čl. 113. st. 4. ZP. Za policijske službenike Ministarstva u sjedištu i policijske službenike policijskih uprava, u Ministarstvu u sjedištu ustrojeni su prvostupanjski i drugostupanjski disciplinski sud (čl. 114. st. 1. ZP). Postoje opravdani razlozi za ustrojavanje posebnog disciplinskog suda za policijske službenike, kojim se policijski službenici izuzimaju iz nadležnosti službeničkih sudova. Na taj se način postiže specijalizacija u disciplinskom sudovanju u specifičnom pravnom području koje zahtijeva dobro poznavanje prava, ali i posebnosti policijskog ustroja i djelovanja, a time se dobiva i na brzini u rješavanju disciplinskih predmeta, čime mogu biti zadovoljni i podnositelj prijedloga i prijavljeni policijski službenik. Postojanju

nadležnost prvostupajnskih disciplinskih sudova MUP-a određuje se prema mjestu zaposlenja policijskih službenika, bez obzira na mjesto počinjenja djela. U predmetima za lakše povrede službene dužnosti drugostupajnsko tijelo je prvostupajnski disciplinski sud MUP-a, a u predmetima za teže povrede službene dužnosti drugostupajnsko tijelo je Drugostupajnski disciplinski sud MUP-a. Odluke tijela drugog stupnja su konačne i protiv njih se može pokrenuti upravni spor.³² Članovi vijeća disciplinskog suda zaposlenici su Ministarstva u sjedištu.³³

I. Koprić sugerira da se službenički sudovi preimenuju u disciplinske ili stegovne komisije, jer službenički sudovi nisu pravi sudovi.³⁴ To se stajalište može prihvatiti i za disciplinski sud MUP-a jer iz zakonskih tekstova proizlazi da su službenički sudovi državna tijela izvršne vlasti, kojih članove, koji u manjem dijelu moraju biti iz reda sudaca, imenuje Vlada RH.³⁵

---

specijaliziranih disciplinskih sudova u MUP-u mogu se staviti i neke primjedbe. Naime, zbog hijerarhije i discipline u policijskom sustavu kod disciplinskih sudova, koje čine pripadnici MUP-a, postavlja se pitanje njihove neovisnosti. Ipak, ta primjedba nije dovoljan razlog za ukidanje specijaliziranih disciplinskih sudova, dapače, sudska kontrola zakonitosti konačnih odluka disciplinskih sudova MUP-a pokazuje da je najveći broj njihovih odluka bio zakonit odnosno statistički podaci pokazuju da se odluke donose neovisno o bilo čijim željama i utjecajima, a da se sudovi rukovode osnovnim načelom pravnog poretka – načelom zakonitosti. O specijaliziranim sudovima u francuskoj administraciji vidi: Braibant, o. c., str. 432. Zakon o policijskim službenicima Bosne i Hercegovine, Službeni glasnik BiH, 27/04, u čl. 107. propisuje da disciplinske sankcije za teže povrede službene dužnosti izriče disciplinska komisija. Čl. 70. st. 1. al. 3. Zakona o službi u oružanim snagama, NN 33/02, 58/02, 175/03, 136/04, za odlučivanje o stegovnoj odgovornosti vojnih osoba ustrojen je Vojnostegovni sud.

³² Čl. 116. st. 1. i 2., čl. 117. ZP.

³³ Čl. 115. st. 3. ZP. Time se odstupilo od prijašnjeg rješenja po kojem su članovi disciplinskog suda u prvom stupnju bili zaposlenici policijskih uprava, načelnici kojih su podnosili zahtjev za pokretanje disciplinskog postupka, što je moglo stvoriti sumnju u njihovu neovisnost – vidi čl. 83. st. 2. Zakona o unutarnjim poslovima, NN 19/91, 73/91, 19/92, 33/92, 76/94, 161/98, 29/00, 53/00.

³⁴ Vidi: Koprić, I. i dr., Prilagodba hrvatskog službeničkog sustava europskim standardima, Godišnjak Tribine Pravnog fakulteta u Zagrebu i Kluba pravnika grada Zagreba, Zagreb, 2005., str. 68.

³⁵ U čl. 3. i 13. Zakona o sudovima, NN 150/05, službenički sudovi ne navode se kao vrsta redovnog ili specijaliziranog suda. Čl. 101. st. 1. i 3. ZDS propisao je da službenički sud ima predsjednika i najmanje 10 članova, od kojih se predsjednik i najmanje jedan član imenuju iz reda sudaca, te da predsjednika i članove službeničkih sudova imenuje Vlada. Identična odredba o imenovanju sadržana je u čl. VIII. Odluke o ustrojavanju službeničkih sudova i Višeg službeničkog suda, NN 39/06. Upućuje se na mogućnost predviđenu Zakonom o sudovima, čl. 13. st. 5. prema kojem je moguće prema stvarnoj nadležnosti ili za određena pravna područja ustanoviti i druge redovne ili specijalizirane sudove.

V. Stranke u postupku

1. Podnositelj prijedloga

Prijedlog za pokretanje disciplinskog postupka za lakšu povredu službene dužnosti podnosi nadređeni policijski službenik.³⁶ Dakle, zakon izrijeком traži postojanje zahtjeva ovlaštene osobe.³⁷ Prijedlog za pokretanje disciplinskog postupka zbog teže povrede službene dužnosti podnosi ministar ili osoba koju on za to ovlasti.³⁸ Inicijativu za pokretanje disciplinskog postupka odnosno podnošenje odgovarajućeg prijedloga može dati svaka fizička ili pravna osoba, ali nema izričite zakonske odredbe koja bi propisivala rok u kojem je ovlaštenik progona dužan odlučiti o toj inicijativi.³⁹

2. Prijavljeni policijski službenik

Disciplinski postupak pred disciplinskim sudom MUP-a može se voditi samo protiv policijskih službenika odnosno nakon prestanka statusa policijskog službenika disciplinski postupak protiv prijavljenika ne mo-

³⁶ Čl. 113. st. 1. ZP. ZP se koristi izrazom prijedlog, a ZDS, čl. 105., koristi se izrazom zahtjev, pa se dalje za osobu koja podnosi prijedlog za pokretanje disciplinskog postupka koristi izrazom »podnositelj prijedloga«.

³⁷ »... U čl. 113. st. 1. ZP izričito propisuje da prijedlog za pokretanje disciplinskog postupka za lakšu povredu službene dužnosti podnosi nadređeni policijski službenik, što bi u konkretnom slučaju bio načelnik odjela ... ili načelnik sektora ... Kako to ovdje nije slučaj ..., proizlazi da ne postoji prijedlog za pokretanje disciplinskog postupka, koji bi bio izjavljen od ovlaštene osobe. ... Kako je u čl. 267. st. 4. ZUP izričito propisano da se ništavim proglašava rješenje koje je donijelo tijelo bez prethodnog zahtjeva stranke ... ovo vijeće je sukladno odredbi čl. 241. st. 1. istog Zakona pobijano rješenje proglasilo ništavim«. Prvostupanjski disciplinski sud MUP-a u Splitu, 511-01-54-ST-73096/1-03 od 3. 11. 2003.

³⁸ Bilo bi korisno, s obzirom na to da podnositelj prijedloga za pokretanje disciplinskog postupka zbog svoje funkcije ne može biti na (svakoj) usmenoj raspravi, profesionalizirati radno mjesto zastupnika podnositelja prijedloga, uloga kojeg bi se iscrpljivala u zastupanju ovlaštenika progona na usmenoj raspravi.

Čl. 352. Zakona o upravi, NN 16/78, 50/78, 29/85, 41/90, 53a/91, bilo je propisano da disciplinski postupak, kad je riječ o povredi radne discipline u vezi s kaznenim postupkom, može inicirati i državni odvjetnik.

³⁹ Čl. 59. st. 2. Pravilnika o radnim odnosima MUP-a bilo je određeno da je ovlaštena osoba dužna pokrenuti postupak čim, na bilo koji način, sazna da je učinjena povreda radne discipline. Propuštanjem da ovlaštenici progona postupe po dobivenoj inicijativi ne dovodi do prekluzije, jer je dužnost ovlaštene osobe da podnese prijedlog za pokretanje disciplinskog

že se voditi. Do gubitka statusa policijskog službenika može doći zbog prestanka državne službe ili premještanja policijskog službenika na radno mjesto u državnoj službi na kojem službenik nema taj status.

Državni službenik u postupku zbog povrede službene dužnosti ima pravo na branitelja, koji u tom postupku ima položaj opunomoćenika.⁴⁰

Tijelo koje vodi disciplinski postupak dužno je, na zahtjev stranke, omogućiti sudjelovanje sindikata kojeg je član. U tom postupku sindikat ima položaj izjednačen s položajem branitelja.⁴¹

VI. Postupovne odredbe u disciplinskom postupku

Stupanjem na snagu ZDS-a napušten je dosadašnji dualizam postupka za odlučivanje o povredama službene dužnosti. Dosadašnje službeničko zakonodavstvo (ZDSN)⁴² propisivalo je: odgovarajuću primjenu odredbi ZUP-a u postupku zbog lake povrede službene dužnosti; odgovarajuću primjenu ZKP-a,⁴³ osim precizno određenih odredbi, u postupku zbog

---

postupka najkasnije na dan kad istječe rok zastare za pokretanje disciplinskog postupka. No, s obzirom na to da su i ovlaštenici progona dužni službene zadaće obavljati savjesno i pravodobno, smatram da su, čim saznaju za počinjenje disciplinske povrede i počinitelja, dužni podnijeti odgovarajući zahtjev jer inače ulaze u zonu disciplinske i kaznene odgovornosti.

⁴⁰ Čl. 103. st. 2. ZDS.

⁴¹ Čl. 103. st. 3. ZDS. Sindikalni povjerenik ovlašten je u disciplinskom postupku zastupati stranku, ali taj mu status omogućuje i da se protiv njega, za vrijeme obnašanja dužnosti sindikalnog povjerenika i šest mjeseci po isteku te dužnosti, bez suglasnosti sindikata ne može pokrenuti disciplinski postupak zbog povrede službene dužnosti, kao ni udaljiti ga iz službe odnosno s rada zbog pokretanja kaznenog postupka (čl. 78. Kolektivnog ugovora za državne službenike i namještenike, NN 92/04).

Suglasnost suda može se zamijeniti sudskom odlukom; takvo stajalište zauzeo je i Drugostupanjski disciplinski sud MUP-a u presudi 511-01-54-II-92365/1-05 od 11. 1. 2006.

S obzirom na neovisnost sudbene vlasti koja je jedina ovlaštena odlučiti o pokretanju kaznenog postupka, smatramo pretjeranom zaštitu sindikalnog povjerenika koja mu omogućuje da, bez suglasnosti sindikata, ne može biti udaljen iz službe, niti disciplinski procesuiran, čak i u slučaju pokretanja kaznenog postupka.

⁴² Čl. 42. ZDSN.

⁴³ U Zakonu o državnoj službi u ustanovama Bosne i Hercegovine, Službeni glasnik BiH, 12/2002, u čl. 55. st. 6. propisano je da se postupak za utvrđivanje stegovne odgovornosti državnog službenika za povrede radne dužnosti provodi u skladu s načelima kaznenog postupka, ako tim zakonom nije drukčije određeno.

teške povrede službene dužnosti. Novi ZDS napušta navedeni dualizam propisujući da se na postupak zbog povrede službene dužnosti primjenjuje odredbe zakona kojim se uređuje opći upravni postupak, ako tim ili posebnim zakonom nije drukčije određeno.⁴⁴ Iz citirane odredbe izbačen je izraz odgovarajući, a posebni zakon (Zakon o policiji) ne sadržava posebne odredbe o postupovnom zakonu, što znači da se i u disciplinskom postupku protiv policijskih službenika imaju primijeniti odredbe ZUP-a.⁴⁵

⁴⁴ Čl. 102. st. 1. ZDS.

⁴⁵ Predstavnik Središnjeg državnog ureda za upravu ističu da se supsidijarnom primjenom odredaba ZKP-a u odlučivanju o teškim povredama službene dužnosti narušavao postupovni sustav, jer se sudska kontrola zakonitosti upravnog akta provodila o presudi (aktu) donesenoj prema odredbama ZKP-a, dok se u našem pravnom sustavu upravni akti donose u upravnom postupku, pa se propisivanjem ZUP-a kao postupovnog propisa u disciplinskom postupku zbog teške povrede službene dužnosti uklanja postojeća nelogičnost. Vidi Pičuljan, Zoran, Pipunić, Sanda, Temeljni instituti novoga službeničkog zakonodavstva, Europeizacija uprave i primjena Zakona o državnim službenicima, Novi informator, Zagreb, 2006., str. 40. Smatram da je, kad se već nije donosio poseban postupovni zakon ili rješenje prema kojem bi se određeni postojeći postupovni propis primjenjivao u određenom dijelu, dok bi se neka pitanja regulirala propisima službeničkog zakonodavstva, već se upućuje na primjenu propisa koji reguliraju opći upravni postupak, trebalo zadržati »odgovarajuću« primjenu ZKP u disciplinskim postupcima protiv policijskih službenika, a navodim neke od razloga: povrede službene dužnosti (disciplinska djela) kažnjiva su djela jer se za njih izriču kazne; ZKP sadržava institute kojima je u sudskoj praksi odgovoreno na sva procesna pitanja, a dugogodišnja primjena načela i pravila ZKP-a (primjerice, čl. 362. st. 1. Zakona o upravi propisivao je da se postupak pred disciplinskom komisijom provodi shodnom primjenom odredbi Zakona o krivičnom postupku, a takvu odredbu sadržavali su i Pravilnik o radnim odnosima MUP-a u čl. 60. st. 3., Zakon o državnim službenicima i namještenicima i o plaćama nositelja pravosudne dužnosti, NN 74/94, dalje: ZOSNIOPNPD, u čl. 50. st. 2., te ZDSN u čl. 42., kojim je člankom bilo precizirano koje odredbe ZKP-a se ne primjenjuju) nije se dovodila u pitanje ni teorijski ni u sudskoj praksi, uključujući i Ustavni sud, glede zaštite prava stranaka u postupku; ZKP se odgovarajuće primjenjuje u disciplinskim postupcima protiv sudaca, državnih odvjetnika i pripadnika oružanih snaga, a i u stranim zakonodavstvima se kao postupovni propis primjenjuje ZKP. U prilog tom stajalištu ide i Rezolucija III. sekcije donesena na XVII. međunarodnom kongesu za kazneno pravo ..., u kojoj se ističe važnost primjene temeljnih načela kaznenog procesnog prava u disciplinskim postupcima, pobliže Cvjetko, B. i dr., XVII. međunarodni kongres za kazneno pravo ... Hrvatski ljetopis za kazneno pravo i praksu, vol. 12, br. 1/2005., str. 223-251, Zagreb, 2005. Čl. 69. st. 1. Zakona o službi u oružanim snagama propisano je da se stegovni postupak provodi u skladu s odredbama tog zakona i Pravilnika o vojnoj stezi (NN 95/03), dok je čl. 110. st. 2. Pravilnika propisuje da se u postupku raspravljanja za stegovne prijestupe pred Vojnostegovnim sudom odgovarajuće primjenjuju precizno označene odredbe ZKP-a.

Zakon o državnom sudbenom vijeću, NN 58/93, 49/98, 31/00, 107/00, 129/00, čl. 30. st. 1., propisuje odgovarajuću primjenu ZKP-a u stegovnom postupku koji se vodi pred tim tijelom. Na isti način propisana je primjena ZKP-a u Zakonu o državnom odvjetništvu, NN 55/01, čl. 85. st. 4.

U ovom kontekstu treba upozoriti i na stajalište Ž. Horvatića da se, s obzirom na njihovu bit koja se sastoji u kažnjivosti, disciplinska djela imaju uvijek smatrati dijelovima kaznenog prava u najširem smislu, Horvatić, Kazneno pravo, Opći dio, Zagreb, 1990., str. 8.

ZUP ne sadržava odgovarajuća rješenja za sva praktična pitanja koja se pojavljuju u radu disciplinskog suda, primjerice: ne predviđa mogućnost delegacije mjesne nadležnosti (za razliku od ZKP-a, čl. 31. i 32.); prema ZUP-u pravnu pomoć (čl. 40.) može pružiti samo drugi organ koji je stvarno nadležan; ne sadržava odredbe na temelju kojih bi se stranke mogle nazvati, sukladno prirodi i svrsi postupka, tužitelj i okrivljenik (optuženik); prema čl. 58. st. 1. ZUP, punomoćnik ne mora biti odvjetnik, što može utjecati na kvalitetu pravne pomoći prijavljenog policijskog službenika; omogućuje (čl. 73. st. 3.) privođenje i novčano kažnjavanje uredno pozvane osobe, što uz odgovarajuću primjenu ZKP-a nije bilo moguće niti potrebno jer su se mogli koristiti kao dokazi izjave tih osoba koje su pribavile redarstvene vlasti ili druga državna odnosno sudbena tijela; u čl. 113. i 114. sadržava odredbe da je stranka koja je izazvala postupak dužna podmiriti posebne izdatke u gotovu novcu organa koji vodi postupak (izdaci za svjedoke, vještake); također se propisuje obveza stranke koja je izazvala postupak u kojem nije uspjela da protivnoj stranci naknadi opravdane troškove, u koje bi spadali i troškovi za pravno zastupanje; omogućuje spajanje stvari u jedan postupak (čl. 127.), ali ne predviđa mogućnost razdvajanja postupka, što u praksi može izazvati problem, primjerice kad se postupak vodi protiv dviju osoba od kojih je jedna teže psihički oboljela; čl. 159. st. 2. ZUP propisuje da će se kao dokazno sredstvo upotrijebiti sve što je podesno za utvrđivanje stanja stvari, a zatim, primjerice, nabraja određena dokazna sredstva. S obzirom na to da je člankom 177. i 178. ZUP propisan način ispitivanja svjedoka, koji se ispituje na usmenoj raspravi, upitno je mogu li se od svjedoka uzimati izjave u prethodnom postupku i o tome sastavljati službene bilješke ili zapisnici redarstvenih vlasti, koji bi se poslije koristili kao dokaz na usmenoj raspravi;⁴⁶ izjavu stranke (čl. 182. ZUP) moguće je uzeti samo ako za utvrđivanje određene činjenice ne postoji neposredan dokaz ili ako se takva činjenica ne može

⁴⁶ Uzimajući u obzir odredbu čl. 159. ZUP i dosadašnju ustavnosudsku praksu (vidi presudu Ustavnog suda U-III-953/1998, www.usud.hr), Rajko smatra da nema zapreka za korištenje službenim bilješkama ni u stegovnom pravnom okviru uređenom ZDS-om i ZUP-om, Rajko, A.: Još o promjenama u postupku zbog teške povrede službene dužnosti, Informator, 5440-5441, Zagreb, 2005., str. 13. Međutim, presude Ustavnog suda odnose se na disciplinske predmete u kojima se odgovarajuće primjenjivao ZKP, dok je prema ZUP-u, koji bi se trebao primjenjivati u cijelosti, jasno određeno da se svjedok ispituje na usmenoj raspravi (čl. 149.), uz prethodna upozorenja na posljedice lažnog svjedočenja te je pravo stranaka da ispituju svjedoka i dr. (čl. 173. do 181. ZUP).

utvrditi na podlozi drugih dokaznih sredstava; ne dopušta strankama mogućnost odricanja od žalbe te je u svakom slučaju sud dužan napisati obrazloženje rješenja; nisu određena pravila za utvrđivanje pojedinačnih kazni i izricanje jedinstvene kazne kod stjecaja (više povreda) službene dužnosti, žalba stranke ne dostavlja se na odgovor protivnoj stranci osim u slučaju iznošenja novih činjenica i dokaza (čl. 232. st. 3.).⁴⁷

Disciplinski postupak je postupak *sui generis* te ni odredbe ZKP-a ni odredbe ZUP-a, doslovno primijenjene, ne mogu u cijelosti odgovoriti prirodi, svrsi i potrebama disciplinskog postupka, a odgovarajuća primjena pojedinog zakona otvara dvojbe u praksi, što je sve poželjno izbjeći u postupku u kojem se odlučuje o radnopravnom statusu zaposlenika.⁴⁸ Zbog toga smatram da bi trebalo donijeti poseban zakon koji bi regulirao postupak zbog povrede službene dužnosti državnih službenika, uz odredbe koje bi odgovorile na specifičnost policijske službe.⁴⁹ Tim propisom trebalo bi urediti i pitanja zastarnih rokova, namjene naplaćenih novčanih kazni, troškova postupka, tijeka usmene rasprave, uporabe službenih bilješki i zapisnika redarstvenih vlasti, kao i dokaza iz drugih postupaka (kaznenih, upravnih, parničnih) te pretpostavki disciplinske odgovornosti.

Rješenje blisko našem ZDS-u sadržava austrijski Zakon o državnim službenicima,⁵⁰ koji u § 105. propisuje da se u disciplinskom postupku protiv državnih službenika primjenjuju odredbe Zakona o općem upravnom postupku,⁵¹ uz iznimku precizno označenih odredbi tog zako-

⁴⁷ Uporedi čl. 389. ZKP.

⁴⁸ O potrebi donošenja posebnog zakona o disciplinskom postupku za radnike u tijelima uprave, zbog manjkavosti odgovarajuće primjene bilo kojeg postupovnog propisa, vidi: Fatić, Branislav, Neka pitanja iz postupka disciplinske odgovornosti radnika u saveznim organima uprave, *Samoupravno pravo*, 15/1987 (1), str. 16–24.

⁴⁹ Savezna Republika Njemačka ima Savezni disciplinski zakon, koji se primjenjuje i za državne službenike (*Bundesdisziplinalgengesetz*, BGBl I. S. 2001, 1510, od 9. 7. 2001., primjenjuje se od 1. 1. 2002.); navedeni zakon sadržava i posebne odredbe za određene službeničke grupe, uključujući i policijske službenike i umirovljene službenike. Ministar sigurnosti Bosne i Hercegovine donio je Pravilnik o disciplinskoj odgovornosti policijskih službenika BiH, 01-02-719/04 od 8. 12. 2004., koji je stupio na snagu danom donošenja, a njime su detaljno uređeni: vrste povreda službene dužnosti, disciplinske sankcije, opća pravila disciplinskog postupka, disciplinska tijela, prvostupanjski postupak, drugostupanjski postupak, izvršenje disciplinskih sankcija (Pravilnik je donesen na temelju Zakona o policijskim službenicima BiH, *Službeni glasnik BiH*, 27/04).

⁵⁰ BGBl 333/1979 do BGBl 165/2005.

⁵¹ BGBl 51/1991 do BGBl 10/2004.

na, kao i Zakon o dostavi.⁵² Iz tog se rješenja vidi da ni ZUP, ni ZKP, ni neki drugi postupovni zakon, doslovno i u cijelini primijenjen, ne može odgovoriti specifičnostima disciplinskog postupka.

VII. Pokretanje disciplinskog postupka

Prijedlog za pokretanje disciplinskog postupka podnosi se uvijek pismeno. Prema izričitoj zakonskoj normi⁵³ zahtjev za pokretanje postupka zbog teške povrede službene dužnosti sadržava: naziv nadležnog (službeničkog) disciplinskog suda, podatke o podnositelju zahtjeva, podatke o službeniku protiv kojeg se pokreće postupak, činjenični opis povrede službene dužnosti,⁵⁴ zakonski naziv teške povrede službene dužnosti i odredbu zakona kojom je ta povreda propisana, dokazuje kojih se izvođenje predlaže, potpis podnositelja zahtjeva i pečat državnog tijela.⁵⁵

Postupak zbog lake povrede službene dužnosti policijskog službenika pokreće zaključkom ministar ili osoba koju on ovlasti, i to na prijed-

⁵² BGBl 200/1982.

⁵³ Čl. 105. ZDS. ZP koristi se izrazom prijedlog za pokretanje disciplinskog postupka.

⁵⁴ Nedostaci u činjeničnom opisu teže povrede službene dužnosti bili su razlog poništavanja presude Drugostupanjskog disciplinskog suda MUP-a, 511-01-54-II-1709/1-05 od 28. 1. 2005., a Upravni sud je u obrazloženju svoje presude, među inim, naveo: »Iz sadržaja spisa predmeta proizlazi da je tužitelj prvostupanjskom presudom tuženog tijela od 16. 11. 2004. proglašen krivim što je u vremenu od travnja 2002. do 7. 7. 2003. u više navrata svojoj bivšoj supruzi ... upućivao riječi uvredljivog i prijetećeg sadržaja ... U izreci prvostupanjske presude nigdje se ne navodi koje je konkretno riječi uvredljivog sadržaja tužitelj uputio svojoj bivšoj supruzi. Naime, odredbom čl. 355. st. 1. toč. 1. ZKP (NN 62/03), a koji se u postupku zbog teške povrede službene dužnosti odgovarajuće primjenjuje, ... propisano je da će sud, u presudi u kojoj se optuženik proglašava krivim izreći za koje se djelo proglašava krivim uz naznaku činjenica i okolnosti koje čine obilježja disciplinskog djela te onih o kojima ovisi primjena određene odredbe ZP-a.

... Kako tuženo tijelo u prvostupanjskoj presudi u izreci nigdje nije navelo činjenice i okolnosti koje čine obilježja disciplinskog djela, a koje je trebalo navesti sukladno navedenom članku ZKP-a, ovaj sud smatra da presuda tuženog tijela nije zakonita.« Us-2911/2005-6 od 16. 11. 2005.

⁵⁵ ZDS, kao ni ZP, ne sadržava odredbe o sadržaju prijedloga za pokretanje postupka zbog lakše povrede službene dužnosti, pa bi i na taj prijedlog trebalo odgovarajuće primijeniti odredbu čl. 105. ZDS.

log nadređenog službenika.⁵⁶ Disciplinski postupak protiv policijskog službenika zbog teže povrede službene dužnosti, za razliku od drugih državnih službenika, pokreće se odlukom disciplinskog suda.⁵⁷ Disciplinski sud nije vezan rokom u kojem mora odlučiti o pokretanju postupka, osim kad je policijski službenik udaljen iz službe, jer u tom slučaju sud mora odluku o pokretanju postupka donijeti u roku 8 dana od dana udaljenja. Taj rok je instruktivne prirode jer se njegovim propuštanjem ne čini bitna povreda odredaba disciplinskog postupka niti nastupa prekluzija.

VIII. Usmena rasprava

U postupku zbog teške povrede službene dužnosti mora se provesti usmena rasprava,⁵⁸ a službenik protiv kojega je pokrenut postupak mora biti saslušan. Iznimno, rasprava se može održati i bez nazočnosti službenika protiv kojega se vodi postupak ako je službenik uredno pozvan i očitovao se o zahtjevu,⁵⁹ a postoje opravdani razlozi da se rasprava održi. Rasprava se može održati bez nazočnosti službenika i kad se on nije očitovao o zahtjevu, ako je tri puta uzastopno uredno pozvan, a pozivu se nije odazvao niti je opravdao nedolazak te je očito da izbjegava

⁵⁶ Čl. 113. st. 1. ZP. Za policijskog službenika ne dolazi u obzir primjena odredbe čl. 103. st. 1. ZDS prema kojoj se taj postupak može pokrenuti i na vlastiti poticaj člnika tijela.

⁵⁷ Usporedi čl. 104. st. 2. ZDS.

⁵⁸ I u postupku protiv policijskog službenika zbog lakše povrede službene dužnosti sad je obvezno provođenje usmene rasprave sukladno odredbi članka 149. ZUP, a obzirom na to da je riječ o postupku u kojem sudjeluju dvije stranke s protivnim interesima.

⁵⁹ Dostavom zahtjeva za pokretanje disciplinskog postupka policijski službenik se upozorava da ima pravo podnijeti na nj odgovor, no o njemu ovisi hoće li to pravo iskoristiti. Ako se pak policijski službenik ne očituje o dostavljenom zahtjevu, bez obzira na propisano načelo hitnosti disciplinskog postupka, disciplinska rasprava ne može se održati a da se on tri puta neopravdano ne odazove pozivu, iako je očito da je neodazivanje pozivu isključivo u funkciji odugovlačenja postupka. Budući da se u prethodnom postupku od prijavljenika traži očitovanje o djelu koje je predmet moguće rasprave te da se kod težih povreda službene dužnosti koje imaju obilježja prekršaja ili kaznenog djela prijavljenik o djelu očituje i pred sudbenim tijelima, dio odredbe čl. 107. st. 2. »očitovao se o zahtjevu« trebalo bi zamijeniti riječima »očitovao se o djelu«, čime bi odredba čl. 107. st. 3. ZDS postala suvišna, a već nakon prvog neopravdanog izostanka prijavljenika bili bi ispunjeni uvjeti za održavanje usmene rasprave.

sudjelovanje u postupku i odugovlači ga.⁶⁰ Policijski službenik mora biti uredno pozvan.⁶¹ Dostavom pismena punomoćniku stranke smatra se da je dostava izvršena samoj stranci.⁶²

Postupak zbog povrede službene dužnosti je javan.⁶³

IX. Troškovi postupka

Dosadašnja praksa, koja se temeljila na odgovarajućoj primjeni ZKP-a, pitanje troškova postupka (izdaci za svjedoke, vještake...) riješila je tako da ih je snosilo Ministarstvo unutarnjih poslova.⁶⁴

ZUP-om je propisano da je, kad u postupku sudjeluju dvije stranke, ili više stranaka sa suprotnim interesima, stranka koja je izazvala postupak, a na štetu koje je postupak okončan, dužna protivnoj stranci naknaditi opravdane troškove koji su joj nastali sudjelovanjem u postupku.⁶⁵

Za razliku od dosadašnje sudske prakse, prema kojoj okrivljenikov branitelj nije imao pravo na naknadu na teret proračunskih sredstava kad je njegov branjenik bio oslobođen od odgovornosti, s obzirom na to da

⁶⁰ Čl. 107. st. 1.–3. ZDS. Disciplinski sud dužan je omogućiti saslušanje policijskog službenika, ali ga ne može prisiljavati da iznese svoje očitovanje u postupku, jer o policijskom službeniku ovisi hoće li iskoristiti tu mogućnost. Zato nije najprikladnija formulacija iz čl. 107. st. 1. ZDS prema kojoj službenik mora biti saslušan.

⁶¹ Čl. 81. do 98. ZUP.

⁶² Čl. 87. st. 3. i čl. 89. ZUP. U usporedbi s prijašnjim propisima (čl. 375. st. 4. ZKP), sada je dovoljno rješenje dostaviti odvjetniku prijavljenika, a ne i prijavljenom policijskom službeniku.

⁶³ Čl. 103. st. 1. ZDS.

⁶⁴ Čl. 365. Zakona o upravi bilo je propisano da troškove disciplinskog postupka snosi tijelo uprave kod kojeg je radnik bio na radu u trenutku pokretanja disciplinskog postupka. Zakon o državnom sudbenom vijeću, čl. 30. st. 2., određuje da troškove postupka snosi sud u kojem predsjednik suda ili sudac obavlja dužnost.

⁶⁵ Čl. 114. st. 2. ZUP. Upitno je može li se policijski službenik kojemu je utvrđena disciplinska odgovornost smatrati »strankom koja je izazvala postupak, a na čiju štetu je postupak okončan« u smislu da je policijski službenik počinjenjem disciplinske povrede izazvao i disciplinsko procesuiranje, ili je u takvim slučajevima stranka koja je izazvala postupak uvijek disciplinski tužitelj budući da on podnosi prijedlog za pokretanje postupka iz čl. 113. st. 3. ZP.

obrana nije bila obvezna, ZUP⁶⁶ priznaje odvjetniku prijavljenika pravo na naknadu troškova za pravno zastupanje.

X. Zastara pokretanja i vođenja postupka

Zastara je pravna nemogućnost pokretanja i vođenja disciplinskog postupka te izricanja disciplinskih kazni počinitelju povrede službene dužnosti. U slučaju nastupanja zastare posljedica je obustava disciplinskog postupka. Pravne posljedice zastare ne mogu se nikakvim pravnim sredstvom otkloniti, a sud o zastari vodi računa po službenoj dužnosti.⁶⁷ Zakonodavac razlikuje subjektivni (od dana saznanja) i objektivni rok (od dana počinjenja povrede). O sadržaju potrebnom za postojanje saznanja relevantno je samo ono saznanje koje sadržava znanje o bitnim činjenicama – elementima povrede s određenim stupnjem vjerojatnosti da bi se osnovano mogao pokrenuti postupak.⁶⁸ Mjerodavno je saznanje osobe koja ima pravo i dužnost podnijeti prijedlog za pokretanje postupka zbog povrede službene dužnosti. Postavlja se pitanje, s obzirom na moguću težinu povrede službene dužnosti i pojedina zakonodavna rješenja, treba li produžiti zastarni rok za pokretanje disciplinskog postupka ako povreda službene dužnosti sadržava i obilježja kaznenog djela.⁶⁹ Mislim da bi zakonom trebalo omogućiti pokre-

⁶⁶ Čl. 114. st. 3. ZUP.

⁶⁷ Pravo na pokretanje postupka zbog lake povrede službene dužnosti zastarijeva u roku tri mjeseca od dana saznanja za povredu i počinitelja, a najkasnije u roku šest mjeseci od počinjenja djela, dok se postupak može voditi šest mjeseci od dana pokretanja postupka. Pravo na pokretanje postupka zbog teške povrede službene dužnosti zastarijeva u roku godine dana od saznanja za povredu i počinitelja, a najkasnije u roku dvije godine od učina djela, dok se mora završiti u roku dvije godine od pokretanja postupka (čl. 109. st. 1. i 2. ZDS).

⁶⁸ »Iz spisa predmeta razvidno je da je datum saznanja za izvršenu povredu 22. 11. 2004. kad je izvršena obrada nad tužiteljem i protiv njega podnesena kaznena prijava te je o tome izvješten načelnik PU zagrebačke. Okolnost da je 20. 5. 2003. protiv tužitelja podnesena navedena anonimna prijava, po stajalištu ovog suda ne može predstavljati dan saznanja za izvršenu povredu tužitelja, s obzirom na to da se tek po završetku kriminalističke obrade nad njim moglo zaključiti da postoji sumnja da je počinio djelo koje mu je stavljeno na teret te je tog dana obaviješten načelnik PU zagrebačke kao ovlaštenu podnositelj prijedloga za pokretanje disciplinskog postupka. Stoga s danom 22. 11. 2004. počinje teći zastarni rok za pokretanje disciplinskog postupka.« Upravni sud, Us-4613/2005-4 od 7. 12. 2005.

⁶⁹ Zakon o udruženom radu, Službeni list SFRJ, 11/88, pročišćeni tekst, čl. 160. st. 2., propisivao je: »Kada povreda radne obveze sadrži obilježja krivičnog djela, pokretanje disci-

tanje disciplinskog postupka i po proteku rokova određenih ZDS-om ako je protiv policijskog službenika pokrenut kazneni postupak, s tim da bi se postupak mogao voditi u okviru roka za vođenje disciplinskog postupka. Postupak pred Upravnim sudom ne utječe na tijek zastare, no s obzirom na to da za trajanja upravnog spora disciplinski sudovi MUP-a ne mogu poduzimati radnje u postupku, trebalo bi odrediti da se za to vrijeme obustavlja tijek zastare.

Kod produljene povrede službene dužnosti zastarni rok računa se od dana kad je počinjena posljednja povreda⁷⁰ odnosno kad je prestalo protupravno stanje.

XI. Vrste disciplinskih povreda

Dvije su vrste povreda službene dužnosti: lakše i teže. Obje vrste propisane su zakonom.⁷¹

plinskog postupka zastarijeva istekom jedne godine od dana saznanja da je povreda učinjena.« Čl. 45. st. 4. Pravilnika o radnim odnosima MUP-a propisivao je da ako radnja kojom je učinjena povreda radne discipline povlači i krivičnu odgovornost, pravo na pokretanje i vođenje postupka za utvrđivanje radnikove odgovornosti i pravo na izricanje mjere zastarijeva u roku jedne godine od dana saznanja za povredu i počinitelja, ali se takav postupak nije mogao voditi nakon što nastupi zastara prava na krivično gonjenje. Čl. 67. st. 3. Zakona o službi u oružanim snagama, propisuje: »Zastara pokretanja i vođenja stegovnog postupka zbog stegovnog prijestupa koji ima obilježja kaznenog djela za koje se postupak vodi po službenoj dužnosti, te je u povodu istog kaznenog djela u tijeku postupak pred nadležnim državnim odvjetništvom ili sudom ili je kazneni postupak već okončan pravomoćnom osuđujućom presudom, nastupa istodobno kad i zastara progona tog kaznenog djela«. Zakon o državnom sudbenom vijeću, čl. 22. st. 2., propisuje: »Ako stegovno djelo povlači kaznenu odgovornost, stegovni postupak smije se pokrenuti u vremenu u kojem zastarijeva pokretanje kaznenog postupka, pod uvjetom da je taj postupak pokrenut.«

⁷⁰ »Iz sadržaja spisa predmeta proizlazi da je u disciplinskom postupku valjano utvrđeno činjenično stanje te je nedvojbeno utvrđeno da je tužitelj u vremenu od 19. travnja 1999. do 2. kolovoza 2000. kroz obavljanje redovne službe policijskog službenika naplatio od više nepoznatih osoba novčane kazne na mjestu počinjenja prometnog prekršaja u različitim iznosima, u ukupnom iznosu od 3.550,00 kuna, koji iznos je zadržao i koristio za sebe sve do 10. studenog 2003., kad je taj iznos, na traženje načelnika PP ... razdužio kod nadležne službe. ... Kako se u konkretnom slučaju radi o trajnom kaznenom djelu koje je dovršeno dana 10. studenog 2003., a što ne spori ni sam tužitelj, vidljivo je da u konkretnoj pravnoj stvari nije zastupila zastara prava na pokretanje i vođenje disciplinskog postupka.« Upravni sud, Us-5034/2004-4 od 7. 10. 2004.

⁷¹ Čl. 98. i 99. ZDS i čl. 111. i 112. ZP.

Lakše povrede službene dužnosti blaži su oblik odstupanja od pravnih propisa i od načela na kojima se temelji obavljanje službene dužnosti odnosno one su kao takve blaži oblik povrede pravila struke. Lakše povrede službene dužnosti utvrđuju se zakonom, uredbom Vlade i Pravilnikom o unutarnjem redu.⁷²

Teške povrede službene dužnosti posebno su teški oblici kršenja načela zakonitosti te pravila i načela struke, a utvrđuju se isključivo zakonom. U praksi disciplinskog suda MUP-a najčešće se pojavljuju teške povrede službene dužnosti opisane kao »neizvršavanje, nesavjesno, neprovodno ili nemarno izvršavanje službenih obveza« i »nedolično ponašanje u službi ili izvan službe«, a zabilježeni su i slučajevi da policijski službenici disciplinsku povredu počine i pod utjecajem alkohola.⁷³

XII. Udaljenje iz službe

Policijski službenik može se privremeno, odlukom ministra ili osobe koju on ovlasti, udaljiti iz službe i prije nego što je protiv njega pokrenut disciplinski postupak zbog teže povrede službene dužnosti, a sama povreda i njezine posljedice takvog su karaktera da bi njegov ostanak u službi značajno naštetio interesima službe.⁷⁴ Policijski službenik može

⁷² Čl. 97. st. 2. ZDS. Ministar unutarnjih poslova, za sada, nije iskoristio ovlast za propisivanje (preciziranje) lakših povreda službene dužnosti policijskih službenika podzakonskim aktom.

⁷³ Vidi: Bulka, Zinka, Alkoholiziranost radnika kao razlog za izvanredni otkaz ugovora o radu, Hrvatska pravna revija, 5/2006., Zagreb, 2006., str. 63–66.

⁷⁴ Čl. 119. do 120. ZP. U slučaju udaljenja zbog vođenja disciplinskog postupka udaljenje može trajati do okončanja disciplinskog postupka, a najduže 12 mjeseci.

»Iz sadržaja spisa predmeta vidljivo je da je tužitelj udaljen od dužnosti na temelju odredbe čl. 119. ZP ... U konkretnom slučaju tužitelj je privremeno udaljen od dužnosti zbog toga što je osnovano sumnjiv da je u razdoblju od 2. 5. 2002. do 25. 7. 2003. ... s ciljem da sebi pribavi protupravnu imovinsku korist Odjelu financijskih poslova MUP-a predavao mjesečne potvrde o cijeni koštanja mjesečne vozne karte prijevoznika 'Croatia bus' d.d. koji ne prometuje na predmetnoj relaciji, dok je prijevoznik 'Čazmatrans' d.d. koji doista prometuje, svojim cijenama znatno povoljniji, čime da je počinio tešku povredu službene dužnosti ... Na temelju navedenog, tužbeno tijelo pravilno je ocijenilo da je sama povreda takvog karaktera da bi tužiteljev ostanak u službi značajno naštetio interesima službe te je donijelo rješenje o privremenom udaljenju tužitelja. Takvo shvaćanje glede naravi povrede i njenih posljedica zauzeto je na Sjednici svih sudaca Upravnog suda RH 18. 10. 2005.« Upravni sud, Us-2814/2004-4 od 23. 11. 2005.

se udaljiti iz službe i ako je protiv njega pokrenut kazneni postupak, ako je povreda takve prirode da bi ostanak u službi, dok traje postupak, mogao štetiti interesima službe.⁷⁵ Službeniku se vraća obustavljeni dio plaće, od prvog dana udaljenja, u sljedećim slučajevima: ako službenički sud uvaži njegovu žalbu protiv rješenja o udaljenju iz službe; ako je pravomoćnim rješenjem obustavljen kazneni postupak odnosno postupak zbog teške povrede službene dužnosti, osim zbog zastare vođenja postupka;⁷⁶ ako je pravomoćnom presudom u kaznenom postupku odnosno pravomoćnim rješenjem u postupku zbog teške povrede službene dužnosti oslobođen odgovornosti.

Protiv odluke o udaljenju iz službe policijski službenik ima pravo žalbe Prvostupanjskom disciplinskom sudu koji mora donijeti odluku o žalbi u roku osam dana od njezina primitka, a odluka tog suda o žalbi je konačna.⁷⁷

⁷⁵ Smatram da bi, u slučaju kad je optužnica protiv policijskog službenika za kazneno djelo protiv službene dužnosti (glava XXV. KZ) postala pravomoćna (čl. 300. ZKP), udaljenje iz službe takvog službenika moralo biti obvezno, a ne predviđeno samo kao zakonska mogućnost.

O udaljenju iz službe policijskih službenika zbog vođenja kaznenog postupka vidi Mršić, Gordana, *Udaljenje od dužnosti službenika Ministarstva unutarnjih poslova, Hrvatska pravna revija*, 3/2002., Zagreb, 2002., str. 81–85.

⁷⁶ Ovom odredbom omogućuje se novčano kažnjavanje policijskog službenika kojem nije utvrđena odgovornost, a službenik ne bi trebao trpjeti posljedice protoka roka u kojem se mogao voditi postupak.

⁷⁷ Čl. 121. ZP. Trebalo bi zakonom omogućiti Prvostupanjskom disciplinskom sudu, ako nakon provedene usmene rasprave utvrdi da policijski službenik, koji je udaljen iz službe, nije odgovaran za povredu službene dužnosti koja mu se stavlja na teret, da može donijeti odluku o ukidanju rješenja o udaljenju tog policijskog službenika iz službe. To zato što se na usmenoj raspravi detaljno izvode i raspravljaju relevantni dokazi, od kojih se neki pribave i nakon donošenja rješenja o udaljenju iz službe i odluke po žalbi protiv tog rješenja, pa u tom trenutku disciplinski sud može raspolagati činjenicama i dokazima koji ne opravdavaju daljnju opstojnost rješenja o udaljenju iz službe. Time bi se »suspendiranom« policijskom službeniku omogućilo da odmah započne s radom, a iznos naknade koja će se policijskom službeniku, ako konačnim rješenjem bude oslobođen od odgovornosti, trebati isplatiti bio bi znatno manji. Uporedi ovlast sudskog vijeća da tijekom glavne rasprave do objave presude određuje, produljuje i ukida pritvor, čl. 108. st. 3. ZKP.

XIII. Disciplinske kazne⁷⁸

Za lakše povrede službene dužnosti mogu se izreći sljedeće kazne: usmena opomena; pisana opomena; pisana opomena s upisom u osobni očevidnik državnog (policijskog) službenika; novčana kazna u visini do 10% plaće službenika isplaćene u mjesecu kad je kazna izrečena.

Za teške povrede službene dužnosti mogu se izreći sljedeće kazne: novčana kazna u iznosu 20% ukupne plaće isplaćene službeniku u mjesecu u kojem je kazna izrečena, na vrijeme od jednog mjeseca do šest mjeseci; zabrana promicanja u trajanju od dvije do četiri godine; zabrana napredovanja u trajanju od dvije do četiri godine; premještaj na drugo radno mjesto niže složenosti poslova; uvjetna kazna prestanka državne službe; prestanak državne službe.

Način izricanja kazne usmene opomene nije jasan ima li se u vidu da se u postupku zbog povrede službene dužnosti odlučuje rješenjem, što podrazumijeva pisani akt s odgovarajućom uputom o pravnom lijeku. Ostalo je nejasno i na koji način pratiti disciplinsku kažnjavanost u slučaju kazni: usmena opomena i pismena opomena, budući da je disciplinska kažnjavanost otegotna okolnost pri određivanju kazne, uvažavajući pritom odredbe o brisanju kazni, budući da su ti podaci do sada bili vidljivi iz osobnog očevidnika policijskog službenika. Potrebno je odrediti postupak i način izvršenja kazne opomene⁷⁹ da bi se u svim slučajevima postupalo na jednak način. Kazne zabrane promicanja i zabrane napredovanja su nove u usporedbi s dosadašnjim katalogom kazni i treba vidjeti u kojoj će se mjeri, i s kakvim učinkom, primjenjivati u praksi. Kod kazne premještaja na drugo radno mjesto niže složenosti poslova zakonodavac je propustio odrediti rok njezina trajanja. Policijskom službeniku uvjetna kazna prestanka državne službe izriče se na vrijeme tri mjeseca do 12 mjeseci, pri čemu terminološki naziv kazne »uvjetni prestanak radnog odnosa« treba uskladiti s terminologijom ZDS-a. Ni ZDS, a ni ZP ne spominju institut opoziva uvjetne kazne prestanka državne službe, ali izričito i ne zabranjuju takvo postu-

⁷⁸ Čl. 110. ZDS.

⁷⁹ Primjerice, isticanjem na oglasnoj ploči ustrojstvene jedinice, priopćivanjem na radnom sastanku ili objavom u informativnom biltenu.

panje.⁸⁰ Za istu povredu službene dužnosti može se izreći samo jedna kazna.

Protekom roka od dvije odnosno četiri godine nakon pravomoćnosti izrečene kazne za lakšu odnosno težu povredu službene dužnosti, kazna se briše, pod uvjetom da službenik nije počinio novu povredu službene dužnosti, pri čemu je nebitno je li novopočinjena povreda službene dužnosti kvalificirana kao teža ili lakša.⁸¹

U postupku zbog povrede službene dužnosti može se odlučiti i o naknadi štete nastale državnom tijelu povredom službene dužnosti, no ako se do okončanja postupka ne može utvrditi visina štete, odlučivat će se samo o odgovornosti zbog povrede službene dužnosti te će se o naknadi štete odlučivati u postupku za naknadu štete prema odredbama ZDS-a.⁸²

XIV. Prigovor protiv odluke

Rok za žalbu protiv odluke u postupcima zbog povrede službene dužnosti iznosi osam dana⁸³ od primitka pisanog rješenja. Dostavom pis-

⁸⁰ O opozivu odluke od odgađanju izvršenja kazne vidi: Bolanča, o. c., str. 239. Glede opoziva izrečene disciplinske kazne »prestanak radnog odnosa uvjetno na vrijeme od 3 do 12 mjeseci«, smatram da svaka teža povreda službene dužnosti koja je počinjena u roku kušnje i za koju je policijski službenik oglašen odgovornim dovodi obligatorno do opoziva uvjetne kazne. Takvo mišljenje proizlazi iz same prirode disciplinske kazne prestanka radnog odnosa uvjetno na određeno vrijeme predviđene čl. 118. ZP, koja se u potpunosti razlikuje od izricanja uvjetnih kazni u kaznenom postupku. Naime, navedena disciplinska kazna izriče se za povrede iznimne težine, ali kad ipak ima određenih okolnosti koje upućuju na opravdanost zaključka da se policijskom službeniku treba pružiti još jedna, zadnja, šansa da korigira svoje ponašanje i svoj odnos prema radu ako i dalje želi biti policijski službenik. U kaznenom postupku, pak, uvjetne presude izriču se za kaznena djela relativno manje težine odnosno kad se ocijeni da se i bez izvršenja kazne može očekivati ostvarenje svrhe kažnjavanja. Ipak, s obzirom na mogućnost da se u praksi pojavi slučaj učina teže povrede službene dužnosti kod koje policijski službenik nije postupao s namjerom niti je nastala značajnija štetna posljedica, smatram da bi trebalo predvidjeti mogućnost fakultativnog opoziva te uvjetne kazne kad je za novu povredu službene dužnosti izrečena kazna u iznosu 15% plaće u trajanju do tri mjeseca, a u slučaju da se za novu povredu službene dužnosti izrekne stroža kazna, opoziv uvjetne kazne, bio bi obligatoran.

⁸¹ Čl. 111. st. 3. ZDS.

⁸² Čl. 122. st. 1. i 2. ZDS.

⁸³ Čl. 116. i 117. ZP.

mena punomoćniku smatra se da je dostava izvršena samoj stranci.⁸⁴ Nedopuštenu, nepravovremenu ili od neovlaštene osobe izjavljenu žalbu organ prvog stupnja odbacit će svojim rješenjem.⁸⁵

Ovisno o utvrđenom, nadležno drugostupanjsko tijelo može »odbiti žalbu, poništiti rješenje u cijelosti ili djelomično ili ga izmijeniti«. ⁸⁶ U žalbi se mogu, uz obrazloženje, iznositi nove činjenice i novi dokazi, a u tom se slučaju protivnoj stranci dostavlja prijepis žalbe radi očitovanja.⁸⁷ Žalba se predaje neposredno ili šalje poštom organu koji je donio prvostupanjsko rješenje.⁸⁸ Žalba ima suspenzivno djelovanje, jer zadržava izvršenje odluke do njezine konačnosti.⁸⁹

Kad ima pravo žalbe protiv prvostupanjskog rješenja, stranka se ne može odreći tog prava, a ako bi dala takvu izjavu, ta izjava nema nikakvo pravno značenje jer u upravnom postupku takva mogućnost nije propisana.⁹⁰

⁸⁴ Čl. 87. st. 3. ZUP.

⁸⁵ Čl. 234. st. 2. ZUP.

⁸⁶ Čl. 239. st. 3. ZUP.

⁸⁷ Čl. 233. st. 3. ZUP.

⁸⁸ Čl. 233. st. 1. ZUP.

»Prigovor tužitelja da je drugostupanjski sud pogriješio kad je odbacio žalbu kao nepravodobnu je neosnovan. Iz sadržaja spisa predmeta vidljivo je da je tužitelj ... 14. listopada 2004. u 20,50 sati pristupio u prostorije OKC-a PU SD zatraživši da djelatnici OKC-a zaprieme njegovu žalbu na disciplinsku presudu .... Odredbom čl. 82. st. 2. ZKP propisano je da, kad je izjava vezana za rok, smatra se da je dana u roku ako je prije nego što rok protodne predana onome koji je ovlašten da je primi ... Iz sadržaja spisa predmeta vidljivo je da je Uredbom o unutarnjem ustrojstvu MUP-a RH koji se odnosi na opis poslova ustrojstvenih jedinica PU SD, Operativno-komunikacijskog centra policije vidljivo da u nadležnosti OKC-a nisu navedeni poslovi zaprimanja pošte. Slijedom navedenog ovaj sud ocjenjuje da je tuženo tijelo pravilno odbacilo žalbu tužitelja kao nepravovremenu jer je mogao uložiti žalbu u roku 8 dana od primitka presude, tj. zaključno s danom 14. listopada 2004., tako da je dostavi poštom ili neposredno kod tijela koje je donijelo odluku. U konkretnom slučaju to tijelo je Odsjek disciplinskog suda MUP-a RH u Splitu, a radno vrijeme kojeg je od 8,00 do 16,00 sati. Kako je žalba tužitelja zaprimljena od disciplinskog suda u Splitu dana 15. listopada 2004. ... to je neprijeporno utvrđeno da je podnesena nakon zakonskog roka 8 dana, slijedom čega je i tuženo tijelo pravilno odbacilo žalbu ... kao nepravodobnu.« Upravni sud, Us-415/2005-5 od 29. 9. 2005.

⁸⁹ Čl. 231. st. 1. ZUP.

⁹⁰ Vidi Krijan, Pero, Komentar Zakona o općem upravnom postupku, Novi informator, Zagreb, 2005., str. 321. Prema ZKP, čl. 377. i 461. st. 3., stranke se mogu odreći prava na žalbu odmah po objavi presude, a sud u tom slučaju ne mora pisati obrazloženje u prijepisu presude. Time se olakšavao rad suda, ubrzavao postupak, a policijskom službeniku koji je udaljen iz službe omogućivalo da odmah počne s radom.

XV. Izvanredni pravni lijekovi i sudska zaštita

Na stegovni postupak primjenjuju se odredbe ZUP-a o izvanrednim pravnim lijekovima, pri čemu je moguće primijeniti ove izvanredne pravne lijekove: obnovu postupka;⁹¹ poništavanje i ukidanje po pravu nadzora;⁹² proglašavanje rješenja ništavim.⁹³

Protiv odluka Drugostupanjskog disciplinskog suda MUP-a, stranke (podnositelj prijedloga i prijavljenik) mogu pokrenuti postupak pred Upravnim sudom podnošenjem tužbe u roku 30 dana od dana dostavljanja odluke.⁹⁴ Upravni sud RH zakonitost osporenog akta ispituje u

⁹¹ Čl. 249.–260., »Obnova disciplinskog postupka izvanredni je pravni lijek koji se primjenjuje u strogo zakonom određenim i ograničenim slučajevima pa u Zakonu o kaznenom postupku, kako je već spomenuto, a koji se primjenjuje na odgovarajući način, postoji samo 5 mogućnosti. Prema sadržaju tužiteljevog zahtjeva za obnovu, proizlazi da je utemeljen na zakonskom razlogu glede novina u činjenicama odnosno dokazima, ali u bitnome tužitelj upire na izmjenu činjenične osnove pogrešno smatrajući da je oslobođenjem od kaznene odgovornosti zbog nedostatka dokaza ona nestala. ... Nove činjenice i dokazi na kojima se temelji zahtjev za obnovu postupka moraju biti novi po svojoj suštini, svom sadržaju, a ne oni koji su već bili izneseni u prijašnjem postupku i tamo odgovarajuće ocijenjeni, odnosno novo tumačenje prijašnjih dokaza, ili pogrešna ocjena dokaza, a time i povrede zakona, nisu zakonske osnove obnove disciplinskog postupka.« Upravni sud, Us-8909/2003-6 od 17. lipnja 2004.

⁹² Čl. 263. i 264. ZUP.

⁹³ Čl. 267. i 268. ZUP.

⁹⁴ Čl. 108. st. 5. ZDS-a i čl. 7. Zakona o upravnim sporovima, NN 53/91, 9/92, 77/92, dalje: ZUS. Iz dikcije čl. 108. st. 5. ZDS, kao i iz posebne prirode disciplinskog postupka (napose njegova kontradiktornog karaktera), slijedi da su obje stranke legitimirane za pokretanje upravnog spora.

»Prema ocjeni suda Policijska uprava osječko – baranjska kao stranka u disciplinskom postupku po čijem zahtjevu je postupak i vođen i koja je u tom postupku u svim fazama sudjelovala, može pokrenuti i upravni spor protiv presude Prvostupanjskog disciplinskog suda MUP-a RH kojim je odbijena njezina žalba protiv presude Drugostupanjskog disciplinskog suda.« Upravni sud, Us-264/1999-5 od 23. veljače 2000. Suprotno stajalište Upravni sud zauzeo je u rješenju Us-5199/1999-5 od 2. ožujka 2000.: »... Valja naglasiti da su policijske uprave organizacijske jedinice, sastavni dio MUP-a, te da MUP prema građanstvu i u pravnome prometu nastupa kao jedinstveno tijelo uprave ... Upravni spor, kao segment jedinstvenog pravnog sustava, slijedi opća načela tog sustava. Kako ni u kaznenom ni u civilnom zakonodavstvu i odgovarajućim postupcima vođenje spora s istim subjektom na tužiteljskoj i tuženičkoj strani nije objektivno moguće, jer se protivu pravnoj prirodi spora, Sud nalazi da tužba nije dopuštena.«

O sudskoj kontroli upravnih akata u različitim zemljama vidi: Braibant, o. c., str. 374.

Čl. 60. st. 3. ZDSNPNDP propisuje da se protiv konačne odluke Službeničkog suda može pokrenuti upravni spor, čime se odstupilo od dotadašnje regulative prema kojoj je o zakonitosti upravnog akta odlučivao redovni sud. Vidi i: Zakon o sudovima udruženog rada, NN 33/88, i Zakon o prestanku rada sudova udruženog rada, NN 53/90.

granicama zahtjeva iz tužbe, ali pri tome nije vezan razlozima tužbe, dok po službenoj dužnosti pazi samo na ništavost akta.⁹⁵

Protiv presude Upravnog suda policijski službenici mogu podnijeti ustavnu tužbu.⁹⁶

Europski sud za ljudska prava, u presudi *Pellegrin protiv Francuske*,⁹⁷ zauzeo je stajalište kako su jedini sporovi koji su isključeni iz domašaja članka 6. stavka 1. Konvencije za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda⁹⁸ oni koje pokreću državni službenici kojih su poslovi tipičan primjer specifičnih aktivnosti državne službe u mjeri u kojoj ona djeluje kao onaj kome su povjerene javne ovlasti i koji je nadležan za zaštitu općih interesa države i drugih javnih vlasti, precizirajući da su očiti primjeri takvih aktivnosti oružane snage i policija. Dakle, članak 6. stavak 1. Konvencije za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda ne smatra sa primjenjivim na sporove što ih protiv države kao poslodavca pokreću državni službenici koji obavljaju poslove vezane uz javnu vlast, pa tako ni policijski službenici ne bi mogli »pristupiti« pred Europski sud radi osporavanja odluke disciplinskog suda.⁹⁹

⁹⁵ Čl. 40. ZUS.

⁹⁶ Zakon o Ustavnom sudu Republike Hrvatske, NN 49/02, čl. 62. Poblize: Omejec, J., Status državnih službenika u praksi Ustavnog suda Republike Hrvatske, Europeizacija uprave i primjena Zakona o državnim službenicima, Novi informator, Zagreb, 2006., str. 94-100. O sudskoj zaštiti u disciplinskim postupcima protiv odvjetnika vidi: Šurina, Velimir, Sudska zaštita u disciplinskim predmetima, Odvjetnik, 9-10, 11-12, Zagreb, 2002., str. 67-70.

⁹⁷ Presuda *Pellegrin protiv Francuske* od 8. 12. 1999. (GC) no.28541/95, §§ 65-66, ECHR 1999. <http://cmiskp.echr.coe.int/tkp197/view.asp?item=18portal=hbkm&action=html&highlight=Pellegrin&Sessionid=73049088skin=hudoc-en>

⁹⁸ Čl. 6. st. 1. Konvencije za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda: »Radi utvrđivanja svojih prava i obveza građanske naravi ili u slučaju podizanja optužnice za kazneno djelo protiv njega svatko ima pravo da zakonom ustanovljeni neovisni i nepristrani sud pravično, javno i u razumnom roku ispita njegov slučaj.«

⁹⁹ Poblize: Omejec, Jasna, o. c., str. 89-94.

XVI. Statistički prikaz rada Odjela disciplinskog sudovanja MUP-a za razdoblje 2002. – 2005. godina¹⁰⁰

2002. godina – Prvostupanjski disciplinski sudovi MUP-a (Zagreb, Osijek, Rijeka, Split) zaprimili su 2002. 1.210 predmeta (od čega je 401 predmet preuzet od disciplinskih sudova policijskih uprava koji su prestali s radom 31. prosinca 2001.), a riješili su 871 predmet. U prvom stupnju policijskim službenicima najčešće je izricana novčana kazna (774), a zatim slijede kazne: prestanak državne službe (81), uvjetni prestanak radnog odnosa (53) i premještaj na radno mjesto niže složenosti poslova (2).¹⁰¹ Oslobođeno je optužbe 115 policijskih službenika. Drugostupanjski disciplinski sud MUP-a zaprimio je 237 žalbi, od čega je usvojio 21 žalbu podnositelja prijedloga i 28 žalbi okrivljenika. Upravni sud usvojio je 5 (od 57 podnesenih) upravnih tužbi okrivljenika protiv konačnih presuda drugostupanjskog disciplinskog suda. U istom razdoblju 220 policijskih službenika bilo je udaljeno iz službe tijekom disciplinskog postupka.

¹⁰⁰ Izvor podataka: MUP RH, Odjel disciplinskog sudovanja. Radi dobivanja uvida u ukupnost nepoželjnog ponašanja policijskih službenika, a uspoređujući broj zaposlenika s brojem disciplinskih predmeta, treba navesti da je podatak o broju djelatnika redarstvenih vlasti Republike Hrvatske državna tajna (čl. 7. st. 1. t. 13. Zakona o zaštiti tajnosti podataka, NN 108/96), no do tog podatka može se indirektno i približno doći uvidom u dokument: Programske smjernice Ministarstva unutarnjih poslova za razdoblje 2004.–2007., koji je objavljen na internetskoj stranici Ministarstva unutarnjih poslova (www.mup.hr). U tom tekstu, na str. 18, navedeno je: »U razvijenim zemljama Europske unije broj zaposlenika ministarstva unutarnjih poslova kreće se prosječno oko 500 na 100.000 stanovnika, a od tog broja 350 su policijski službenici. Zbog svojeg geopolitičkog položaja, povijesnog razvoja i specifičnosti državne granice, Ministarstvo unutarnjih poslova Republike Hrvatske u svom sustavu ima 10–15% veće brojke od europskog prosjeka». Slijedom navedenog, a s obzirom na to da Republika Hrvatska prema popisu stanovništva iz 2001. ima 4.437.460 stanovnika (www.dzs.hr/Hrv_Eng/ljetopis/2003/tabele/05_090_tab.pdf), proizlazi da je u MUP-u zaposleno oko 18.000 policijskih službenika.

¹⁰¹ Broj kazni veći je od broja riješenih predmeta jer je u pojedinim predmetima bilo više okrivljenika.

2002. GODINA – DISCIPLINSKO SUDOVANJE

Odsjeci disciplinskog sudovanja	Zagreb	Rijeka	Osijek	Split	Ukupno
Zaprimljeno predmeta	468 (128*)	311 (142*)	223 (60*)	280 (71*)	1.210
Riješeno predmeta	363	144	196	168	871
Udaljenja od dužnosti	109	32	30	49	220
Prestanak radnog odnosa	37	14	13	17	81
Prestanak radnog odnosa, uvjetno	26	13	7	7	53
Novčane kazne	319	139	173	143	774
Premještaj	2	0	0	0	2
Oslobađajuće odluke	14	43	38	20	115
Obustava postupka	33	20	10	1	64
Zahtjev za obnovu postupka – odbačaj	7	1	1	0	9
Optužba odbijena	0	1	0	1	2
Nenadležnost	5	8	2	1	16
* Disciplinskih predmeta preuzeti od bivših disciplinskih sudova ustrojenih u PU					

2002. GODINA – UPRAVNE TUŽBE

God.	Podnesene ¹⁰²	Riješene	Usvojene	Odbijene	Odbačene
2002.	57	54	5	42	7

2003. godina – Prvostupanjski disciplinski sudovi zaprimili su 918 predmeta, od čega je riješeno 760 predmeta (83%).¹⁰³ Najčešće je izricana novčana kazna (595), a zatim ove kazne: prestanak državne službe (84) i uvjetni prestanak radnog odnosa (54). Oslobođeno je optužbe 90 policijskih službenika. Drugostupanjski disciplinski sud zaprimio je

¹⁰² Podaci za upravne sporove protiv odluka novoustrojenog Odjela disciplinskog sudovanja.

¹⁰³ Uračunani su i riješeni predmeti zaprimljeni 2002., što se odnosi na daljnje podatke.

260 predmeta, riješio je 295 predmeta, usvojio 34 žalbe podnositelja prijedloga i 43 žalbe okrivljenika. Ukupno su disciplinski sudovi MUP-a donijeli 802 konačne presude (507 u prvom i 295 u drugom stupnju). Upravni sud je usvojio 4 upravne tužbe (od podnesenih 87), a u ovom razdoblju iz službe je tijekom disciplinskog postupka bio udaljen 171 policijski službenik.

2003. GODINA – DISCIPLINSKO SUDOVANJE

Odsjeci disciplinskog sudovanja	Odsjek I ^o DS Zagreb	Odsjek I ^o DS Split	Odsjek I ^o DS Rijeka	Odsjek I ^o DS Osijek	Ukupno
Zaprimljeno predmeta	384	161	201	172	918
Ukupno zaprimljeno predmeta zbog teže povrede	373	148	184	168	873
Ukupno zaprimljeno predmeta radi obnove postupka	4	3	3	1	11
Ukupno zaprimljeno predmeta zbog žalbi na rješenje o lakšoj povredi	7	10	14	3	34
Riješeno predmeta	258	164	172	166	760
Predmeti u postupku	223	13	29	33	298
Udaljeni djelatnici	76	44	30	21	171
Obustavljeni postupci	12	1	4	1	18
Izjavljeno žalbi na prvostupanjsku presudu	90	54	60	49	253

HRVATSKA JAVNA UPRAVA

Odsjek drugostupanjskog disciplinskog sudovanja	Ukupno
Ukupno zaprimljeno predmeta	260
Riješeno predmeta	233
Riješeno predmeta iz 2002.	62
Sveukupno rješeno predmeta	295
Predmeti u postupku	27
Zahtjevi za obnovu postupka	12

Usvojeno žalbi u obnovi postupka	1
Odbijeno žalbi u obnovi postupka	10
Zahtjeva za obnovu postupka – u postupku	1
Obustavljeno postupaka	3
Sukob nadležnosti	2
Izrečena disciplinska mjera – novčana kazna	23
Izrečena disciplinska mjera – prestanak državne službe	10
Izrečena disciplinska mjera – uvjetni prestanak radnog odnosa	5
Oslobodeno	17
Usvojene žalbe tužitelja	34
Usvojene žalbe okrivljenika	43
Odbijene žalbe tužitelja	14
Odbijenih žalbe okrivljenika	201

Odsjeci I°DS	Prestanci	Uvjetni prestanci	Oslobodeni	Premještaj	Novčane kazne	Ukupno
Zagreb	27	25	20	0	203	275
Split	28	15	26	0	122	191
Rijeka	24	9	21	0	108	162
Osijek	10	5	23	0	162	200
Ukupno	89	54	90	0	595	828

UPRAVNE TUŽBE

God.	Podnesene	Riješene	Usvojene	Odbijene	Odbačene
2003.	87	39	4	33	2

2004. godina – Prvostupanjski sudovi zaprimili su 781 predmet, a riješili 883 predmeta (113%),¹⁰⁴ najčešće je izricana novčana kazna (730), a slijede uvjetni prestanak radnog odnosa (93), prestanak državne službe (59), dok je 81 policijski službenik oslobođen optužbe. Drugostupanjski sud zaprimio je 234 žalbe, riješio 241 žalbu (103%), usvojio 17

¹⁰⁴ Uračunani su i riješeni predmetni zaprimljeni 2003.

žalbi podnositelja prijedloga i 55 žalbi okrivljenika. Konačno je riješeno 897 predmeta, od čega u prvom stupnju 656, a u drugom stupnju 241. Upravni sud je poništio 5 presuda disciplinskog suda MUP-a, a iz službe je tijekom postupka bilo udaljeno 138 službenika.

2004. GODINA – DISCIPLINSKO SUDOVANJE

Odsjeci disciplinskog sudovanja	Odsjek I ^o DS Zagreb	Odsjek I ^o DS Split	Odsjek I ^o DS Rijeka	Odsjek I ^o DS Osijek	Ukupno
Ukupno zaprimljeno predmeta	275	222	122	162	781
Ukupno zaprimljeno predmeta zbog teže povrede	264	203	103	158	728
Ukupno zaprimljeno predmeta radi obnove postupka	3	1	3	1	8
Ukupno zaprimljeno predmeta zbog žalbi na rješenje o lakšoj povredi	8	18	16	3	45
Riješeno predmeta	428	169	129	157	883
Predmeti u postupku	69	30	26	34	159
Udaljeno djelatnika	73	29	12	24	138
Obustavljeno postupaka	25	3	13	10	51
Izjavljeno žalbi na prvostupanjsku presudu	92	40	48	47	227

HRVATSKA JAVNA UPRAVA

Odsjek drugostupanjskog disciplinskog sudovanja	Ukupno
Ukupno zaprimljeno predmeta	234
Riješeno predmeta	217
Riješeno predmeta iz 2002.	24
Sveukupno rješeno predmeta	241
Predmeti u postupku	17
Zahtjevi za obnovu postupka	9
Usvojeno žalbi u obnovi postupka	4
Odbijeno žalbi u obnovi postupka	5
Zahtjevi za obnovu postupka – u postupku	0

Obustavljeni postupci	4
Sukob nadležnosti	2
Izrečena disciplinska mjera – novčana kazna	28
Izrečena disciplinska mjera – prestanak državne službe	1
Izrečena disciplinska mjera – uvjetni prestanak radnog odnosa	14
Oslobodeni	7
Usvojeno žalbi tužitelja	17
Usvojeno žalbi okrivljenika	55
Odbijeno žalbi tužitelja	12
Odbijeno žalbi okrivljenika	131

Odsjeci I ^o DS	Prestanci	Uvjetni prestanci	Oslobodeni	Premještaj	Novčane kazne	Ukupno
Zagreb	29	38	47	0	368	482
Split	12	21	12	0	139	184
Rijeka	9	17	17	0	78	121
Osijek	9	17	15	0	145	186
Ukupno	59	93	91	0	730	973

2005. godina – U prvom stupnju zaprimljena su 794 predmeta, a riješeno 738 predmeta (93%). Izrečeno je 517 novčanih kazni, 57 uvjetnih prestanaka radnog odnosa i 24 kazne prestanka državne službe, dok je oslobađajuća odluka donesena za 109 policijskih službenika. Konačno je postalo 750 presuda, od čega 590 u prvom, a 160 u drugom stupnju. Drugostupanjski sud zaprimio je 148 predmeta, riješio 160 predmeta (108%), usvojivši 12 žalbi podnositelja prijedloga i 43 žalbe okrivljenika. Upravni sud poništio je 4 presude disciplinskog suda MUP-a, a za vrijeme disciplinskog postupka bila su udaljena 102 službenika.

2005. GODINA – DISCIPLINSKO SUDOVANJE

Odsjeci disciplinskog sudovanja	Odsjek I ^o DS Zagreb	Odsjek I ^o DS Split	Odsjek I ^o DS Rijeka	Odsjek I ^o DS Osijek	Ukupno
Ukupno zaprimljeno predmeta	334	158	160	142	794

Ukupno zaprimljeno predmeta zbog teže povrede	255	124	129	132	640
Ukupno zaprimljeno predmeta radi obnove postupka	5	1	1	1	8
Ukupno zaprimljeno predmeta zbog žalbi na rješenje o lakšoj povredi	5	20	11	1	37
Riješeno predmeta	304	152	134	148	738
Predmeti u postupku	74	15	53	26	168
Udaljeno djelatnika	69	13	12	8	102
Obustavljeno postupaka	3	5	7	8	23
Izjavljeno žalbi na prvostupanjsku presudu	48	24	36	7	125
Riješeno žalbi na odluku o udaljenju	69	13	12	8	102

Odsjek drugostupanjskog disciplinskog sudovanja	Ukupno
Ukupno zaprimljeno predmeta	148
Riješeno predmeta	142
Riješeno predmeta iz 2002.	18
Sveukupno riješeno predmeta	160
Predmeti u postupku	7
Zahtjevi za obnovu postupka	7
Usvojeno žalbi u obnovi postupka	0
Odbijeno žalbi u obnovi postupka	7
Zahtjevi za obnovu postupka – u postupku	0
Obustavljeno postupaka	7
Sukob nadležnosti	1
Izrečena disciplinska mjera – novčana kazna	11
Izrečena disciplinska mjera – prestanak državne službe	1
Izrečena disciplinska mjera – uvjetni prestanak radnog odnosa	3
Oslobodeni	6
Usvojeno žalbi tužitelja	12
Usvojeno žalbi okrivljenika	43
Odbijeno žalbi tužitelja	13
Odbijeno žalbi okrivljenika	85

Odsjeci I°DS	Prestanci	Uvjetni prestanci	Oslobodeni	Premještaj	Novčane kazne	Ukupno
Zagreb	6	17	48	0	208	279
Split	8	6	18	0	100	132
Rijeka	3	15	24	0	88	130
Osijek	7	19	19	0	121	166
Ukupno	24	57	109	0	517	707

Iskazani podaci pokazuju da se u promatranom razdoblju vodio velik broj disciplinskih postupaka protiv policijskih službenika, što s jedne strane govori da MUP inzistira na procesuiranju utvrđenih povreda službene dužnosti, a s druge strane pokazuje još uvijek nezadovoljavajuću razinu poštovanja službene dužnosti policijskih službenika.

U posljednje dvije godine broj disciplinskih postupaka pao je ispod 800 godišnje, što upućuje na trend pada disciplinskih povreda, pri čemu nije zanemarivo i to da u MUP-u od 2001. opada broj policijskih službenika, zbog novog ustroja i redovitog umirovljenja, a raste broj policijskih službenika s iskustvom u radu.

Visok postotak riješenih predmeta pokazuje da je profesionalizacija radnih mjesta službenika u disciplinskom sudu i ustrojavanje posebnog odjela za to područje (Odjel disciplinskog sudovanja) pridonijela efikasnosti disciplinskog sudovanja. Zanemariv broj usvojenih upravnih tužbi pokazuje da su službenici Odjela disciplinskog sudovanja u svom radu bili vođeni isključivo načelom zakonitosti.

Kaznena politika suda utjecaja je na poštovanje službene dužnosti, pa je broj izrečenih kazni prestanka državne službe u padu, kao i broj službenika udaljenih iz službe, što opet upućuje na manji broj iznimno teških povreda službene dužnosti zbog kojih bi trebalo primijeniti institut udaljenja iz službe.

Kazna premještaja na radno mjesto niže složenosti poslova izrečena je samo dva puta, pri čemu su ograničavajući čimbenici primjeni te kazne bili postojanje slobodnog radnog mjesta na koje se policijski službenik može premjestiti¹⁰⁵ i neodređeni rok trajanja kazne.

¹⁰⁵ Čl. 49. st. 4. ZDSN.

Kazna uvjetnog prestanka radnog odnosa, koja je za ostale državne službenike uvedena tek čl. 110. st. 2. al. e) ZDS, pokazala se svrsihodnom, pa je primjerice Prvostupanjski disciplinski sud MUP-a u Splitu u razdoblju od 2002. do 2005. izrekao 49 takvih kazni, a opoziv te kazne primijenio je samo jednom (predmet 511-01-54-ST-65072/1-04), pri čemu je zanimljivo da je u »novom« postupku okrivljeniku izrečen prestanak državne službe, nakon čega je opozvana uvjetna kazna i izrečena jedinstvena kazna prestanka državne službe. Dakle, ta kazna u najvećem broju slučajeva pozitivno utječe na policijske službenike da ne ponove težu povredu službene dužnosti.

XVII. Zaključak

Važno je da policijski službenici svoj posao obavljaju zakonito, da se prema građanima ponašaju profesionalno te da u službi i izvan službe poštuju pravila ponašanja. Time sebi i službi koju predstavljaju osiguravaju legitimitet prilikom postupanja, a kod građana stvaraju dojam da su kao predstavnici državne vlasti i primjer u poštovanju zakona. Vlada Republike Hrvatske dodatno je značenje poštovanju pravila dobrog ponašanja državnih službenika dala donošenjem Etičkog kodeksa državnih službenika, dok je Ministarstvo unutarnjih poslova Etički kodeks policijskih službenika objavilo još 2001.

Kako bi postupci utvrđivanja odgovornosti za povredu službene dužnosti policijskih službenika bili što učinkovitiji, uz poštovanje načela zakonitosti, te kako bi se otklonile sve normativne dvojbe u disciplinskom postupku, u ovom tekstu istaknuti su određeni prijedlozi i primjedbe, koji se zaključno mogu sažeti ovako:

– potrebno je donijeti cijelovit disciplinski zakon¹⁰⁶ za državne službenike, kojim bi se uredilo: pretpostavke disciplinske odgovornosti (kriv-

¹⁰⁶ Po uzoru na njemački Savezni disciplinski zakon (*Bundesdisziplinargesetz*) ili Pravilnik o disciplinskoj odgovornosti policijskih službenika BiH, odnosno Pravilnik o radnim odnosima MUP-a koji se primjenjivao do 1994. godine (prestao važiti na temelju čl. 192. ZDSNIOPND). Treba istaknuti da za ostale kažnjive radnje u hrvatskom pravnom sustavu (kaznena djela i prekršaji) postoje posebni postupovni zakoni (ZKP i Zakon o prekršajima, NN 88/02, 122/02, 125/04).

nja, ubrojivost, određenost povrede i kazne, protupravnost i razlozi za njezino isključenje) zbog čega bi otpala potreba shodne primjene KZ-a glede tih pretpostavki, na koju primjenu ZDS i ne upućuje, dokazi koji se mogu koristiti u postupku, sagledavajući prirodu i svrhu disciplinskog postupka, kratke zastarne rokove i dosadašnju ustavnu sudsku praksu (posebno s obzirom na korištenje službenih bilješki i zapisnika redarstvenih tijela), način vođenja usmene rasprave, gdje kod lakših povreda službene dužnosti ne bi kao obvezno trebalo propisati vodeće usmene rasprave, pretpostavke za donošenje oslobađajuće ili odbijajuće odluke, izricanje kazne kod stjecaja povrede službene dužnosti, produljena povreda službene dužnosti na koju se sada shodno primjenjuje odredba članka 61. KZ ... Činjenica je da je utvrđivanje disciplinske odgovornosti pravno područje s mnogobrojnim specifičnostima te doslovna primjena zakona koji uređuje kazneni ili upravni postupak ne daje odgovor na sva praktična pitanja. Ako zakonodavac smatra da ne treba donosti zasebni disciplinski zakon, obrazložio sam razloge poradi kojih je primjerenije bilo zadržati odgovarajuću primjenu ZKP-a, ili pak, zbog jedinstva postupovnog sustava, propisati primjenu ZUP-a, ali na odgovarajući način, odnosno uz isključenje pojedinih odredbi ZUP-a, i dodatno reguliranje pojedinih instituta službeničkim zakonodavstvom (ZDS-om i ZP-om).

– u ZP-u predlažem izmijeniti odredbe o suspenziji kako bi disciplinski sud mogao tijekom cijelog postupka odlučivati o njezinu ukidanju, precizirati način i uvjete opoziva uvjetnog prestanka radnog odnosa (fakultativni i obligatorni opoziv), dok u ZDS-u predlažem izmjenu odredbi o zastari kako bi se produljio rok za pokretanje disciplinskog postupka u slučaju kad povreda službene dužnosti sadržava obilježja kaznenog djela, uvođenje instituta obustave tijekom zastare dok traje upravni spor, izmjenu odredbi o raspravi u odsutnosti prijavljenog službenika kako bi se već nakon prvog neopravdanog izostanka policijskog službenika koji se na bilo koji način očitovao o djelu mogla održati rasprava, određivanje roka važenja kazne premještaja na drugo radno mjesto te propisivanje obveze udaljenja iz službe službenika protiv kojeg je podignuta optužnica zbog kaznenog djela protiv službene dužnosti.

– nadalje predlažem da se Kolektivni ugovor za državne službenike i namještenike izmijeni tako da se sindikalni povjerenik može udaljiti iz službe kad je protiv njega pokrenut kazneni postupak, a da se prethodno za to ne dobije suglasnost sindikata. Bilo bi svrsishodno i da ministar

unutarnjih poslova donese pravilnik o lakšim povredama službene dužnosti policijskih službenika kako bi se povećao katalog ponašanja koja su kažnjiva, i to u prvom redu propisivanjem kao lakše povrede službene dužnosti »svake radnje ili propuštanja radnje koja otežava pravilno funkcioniranje službe, a nema teže štetne posljedice«.

– smatram da je, zbog specifičnosti policijske službe te iskazane učinkovitosti i zakonitosti u radu, potrebno zadržati specijalizirane disciplinske sudove u MUP-u, i to upravo u sadašnjem modelu prema kojem su radna mjesta službenika u sudu profesionalizirana, a u svezi s time bila bi svrhovita i profesionalizacija radnog mjesta zastupnika podnositelja prijedloga za pokretanje disciplinskog postupka.

Literatura

- Andelković, Novak, Ivanović, Aleksandar, Turčić, Milan, Zakon o radnim odnosima radnika u udruženom radu SRH, Zagreb, 1983.
- Auby, Jean-Marie, Ader, Robert-Ducos, Droit Public, quatrième édition, Paris, Sirey, 1970.
- Baltić, Aleksandar, Despotović, Milan, Osnovi radnog prava Jugoslavije, Beograd, 1979.
- Bolanča, Dragan, Disciplinska odgovornost pomoraca, Zbornik radova Pravnog fakulteta u Splitu, god. 29/1–2, 1992.
- Braibant, Guy, Administrativno pravo Francuske, JP Službeni list SRJ, Beograd, CID Podgorica, 2002. (prijevod knjige Le Droit Administratif Français, 1992.)
- Buklijaš, Boris: Privredno pravo s osnovama prava, Zagreb, 1978.
- Bulka, Zinka, Alkoholiziranost radnika kao razlog za izvanredni otkaz ugovora o radu, Hrvatska pravna revija, 5/2006., Zagreb, 2006.
- Cmić, Ivica, Disciplinska odgovornost radnika u udruženom radu, Zagreb, 1983.
- Cmić, Ivica, Propisi o disciplinskoj odgovornosti u Zakonu o radnim odnosima SRH, Zakonitost, Zagreb, 6/1990.
- Cmić, Jadranko, Uz odredbe Zakona o radnim odnosima radnika u udruženom radu SRH o disciplinskoj odgovornosti, Zbornik Pravnog fakulteta u Zagrebu, 3–4/1982.
- Cmić, Jadranko, Disciplinska odgovornost radnika, Zagreb, 1988.
- Cvjetko, Božica, Kurtović, Anita, Krapac, Davor, Đurđević, Zlata: XVII. međunarodni kongres za kazneno pravo ... Hrvatski ljetopis za kazneno pravo i praksu, vol. 12, br. 1/2005., Zagreb, 2005.

- Fatić, Branislav, Neka pitanja iz postupka disciplinske odgovornosti radnika u savezним organima uprave, *Samoupravno pravo*, 15/1987. (1).
- Horvatić, Željko, *Kazneno pravo*, Opći dio, Zagreb, 1990.
- Koprić, Ivan, Marčetić, Gordana, *Prilagodba hrvatskog službeničkog sustava europskim standardima*, *Godišnjak Tribine Pravnog fakulteta u Zagrebu i Kluba pravника grada Zagreba*, Zagreb, 2005.
- Krijan, Pero, *Komentar Zakona o općem upravnom postupku*, *Novi informator*, Zagreb, 2005.
- Ljudska prava i policija: priručnik za obuku policije o ljudskim pravima*, Ministarstvo unutarnjih poslova Republike Hrvatske, Zagreb, 2000.
- Marčetić, Gordana, *Javni službenici i tranzicija*, *Društveno veleučilište u Zagrebu i Konrad Adenauer Stifting*, Zagreb, 2005.
- Mihailović, Nikola, *Disciplinska odgovornost u oružanim snagama SFRJ i raspravljanje krivičnih djela protiv oružanih snaga u disciplinskom postupku*, Ljubljana, 1981.
- Momčinović, Zdravko, Cmić, Ivica, *Propisi o radnim odnosima*, *Informator*, Zagreb, 1991.
- Mršić, Gordana, *Udaljenje od dužnosti službenika Ministarstva unutarnjih poslova*, *Hrvatska pravna revija*, 3/2002., Zagreb, 2002.
- Omejec, Jasna, *Status državnih službenika u praksi Ustavnog suda Republike Hrvatske*, *Europeizacija uprave i primjena Zakona o državnim službenicima*, *Novi informator*, Zagreb, 2006.
- Perlain, Joško, *Odgovornost za vršenje radnih obveza*, *Zbornik Pravnog fakulteta u Splitu*, XIV, 1977.
- Pičuljan, Zoran, Pipunić, Sanda, *Temeljni instituti novoga službeničkog zakonodavstva*, *Europeizacija uprave i primjena Zakona o državnim službenicima*, *Novi informator*, Zagreb, 2006.
- Rajko, Alen, *Još o promjenama u postupku zbog teške povrede službene dužnosti*, *Informator*, Zagreb, 5440–5441, 2005.
- Šurina, Velimir, *Sudska zaštita u disciplinskim predmetima*, *Odvjetnik*, 9–10, 11–12, Zagreb, 2002.
- Taylor, Mark, *Policajska praksa i ljudska prava*, [http://www.coe.int/T/E/human_rights/Police/2._Publications/2.3._Others_publications/.](http://www.coe.int/T/E/human_rights/Police/2._Publications/2.3._Others_publications/)
- Tintić, Nikola, *Radno i socijalno pravo*, knjiga I.; *Radni odnosi (II)*, Zagreb, 1972.
- Živković, Sreten, *Disciplinska i materijalna odgovornost u privredi i upravi*, *Informator*, Zagreb, 1962.

Pravni izvori

Kratice: NN – Narodne novine, službeni list Republike Hrvatske

BGBI – Bundesgesetzblatt, naziv službenog lista u Republici Austriji i Saveznoj Republici Njemačkoj

Etički kodeks državnih službenika, NN 49/06.

Etički kodeks policijskih službenika, objavljen u časopisu *Halo* 92, 118/2001.

Kazneni zakon, NN 110/97, 27/98, 50/00, 129/00, 51/01, 105/04, 84/05, kratica KZ.

Kolektivni ugovor za državne službenike i namještenike, NN 92/04.

Konvencija za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda, NN – Međunarodni ugovori 18/97, 6/99, 8/99, 14/02, 1/06.

Odluka o ustrojavanju službeničkih sudova i Višeg službeničkog suda, NN 39/06.

Pravilnik o disciplinskoj odgovornosti policijskih službenika BiH, 01-02-719/04 od 8. 12. 2004.

Pravilnik o načinu policijskog postupanja, NN 81/03.

Pravilnik o radnim odnosima radnika Ministarstva unutarnjih poslova, Kab 511-01-53/13375/91 od 23. 5. 1991., kratica: Pravilnik o radnim odnosima MUP-a.

Pravilnik o vojnoj stezi, NN 95/03.

Preporuka Rec (2001) 10 Odbora ministara državama članicama o Europskom kodeksu policijske etike, <http://cm.coe.int/ta/rec/2001/2001r10.htm>

Rješenje o ovlaštenju za potpisivanje akata iz djelokruga kadrovskih poslova Ministarstva unutarnjih poslova, br. 511-01-51-30368/2-06 od 26. travnja 2006.

Savezni disciplinski zakon (Bundesdisziplinargesetz) Savezne Republike Njemačke, BGB I I.S. 2001, 1510.

Zakon o dostavi Republike Austrije, BGB I 200/1982.

Zakon o državnim službenicima, NN 92/05, kratica ZDS.

Zakon o državnim službenicima i namještenicima, NN 27/01, kratica ZDSN.

Zakon o državnim službenicima i namještenicima i o plaćama nositelja pravosudne dužnosti, NN 74/94, kratica ZOSNIOPNP.

Zakon o državnim službenicima Republike Austrije, BGB I, br. 333/1979 do BGB I, 165/2005.

Zakon o državnoj službi u ustanovama Bosne i Hercegovine, Službeni glasnik BiH 12/2002.

Zakon o državnom odvjetništvu, NN 55/01.

Zakon o državnom sudbenom vijeću, NN 58/93, 49/98, 31/00, 107/00, 129/00.

Zakon o kaznenom postupku, NN 62/03, kratica ZKP.

Zakon o općem upravnom postupku, NN 53/91, 103/96, kratica ZUP.

Zakon o općem upravnom postupku Republike Austrije, BGB I, 51/91, 866/92, 686/94, 471/95, 158/98, 164/98, 164/99, 191/99, 194/99, 29/00, 126/01, 137/01, 65/02, 117/02, 10/04.

Zakon o policiji, NN 129/00, kratica ZP.

Zakon o policijskim službenicima Bosne i Hercegovine, Službeni glasnik BiH, 27/04.

Zakon o prekršajima, NN 88/02, 122/02, 187/03, 105/04, 127/04.

Zakon o prestanku rada sudova udruženog rada, NN 53/90.

Zakon o radnim odnosima, NN 19/90.

Zakon o sigurnosti prometa na cestama, NN 59/96.

Zakon o službi u oružanim snagama, NN 33/02, 58/02, 175/03, 136/04.

Zakon o sudovima, NN 150/05.

Zakon o sudovima udruženog rada, NN 33/88.

Zakon o udruženom radu, Službeni list SFRJ 11/88.

Zakon o unutarnjim poslovima, NN 19/91, 73/91, 19/92, 33/92, 76/94, 161/98, 29/00, 53/00.

Zakon o upravi, NN 16/78, 50/78, 29/85, 41/90, 53a/91.

Zakona o upravnim sporovima, NN 53/91, 9/92, 77/92, kratica ZUS.

Zakon o Ustavnom sudu Republike Hrvatske, NN 49/02.

Zakon o zaštiti tajnosti podataka, NN 108/96.

Sudska praksa

- <http://cmiskp.echr.coe.int/tkp197/view.asp?item=18portal=hbkm&action=html&highlight=Pellegrin&Sessionid=73049088skin=hudoc-en>
- <http://www.usud.hr>.
- presude Prvostupanjskog i Drugostupanjskog disciplinskog suda MUP-a te Upravnog suda Republike Hrvatske u disciplinskim postupcima protiv policijskih službenika MUP-a, donesene u razdoblju od 2002. do 2005. koje nisu javno publicirane

Statistički podaci

- <http://policija.hr/mup.hr/UserDocImages/smjernice.pdf>
- http://www.dzs.hr/Hrv_Eng/ljetopis/2003/tabele/05_090_tab.pdf
- MUP RH, Odjel disciplinskog sudovanja

DISCIPLINARY RESPONSIBILITY OF POLICE OFFICERS

Summary

The paper outlines the whole disciplinary procedure for the police officers in the Republic of Croatia, including statistical data for the procedures conducted from 2002 to 2005 at the Department of Disciplinary Procedures of the Ministry of Internal Affairs.

In the introductory part of the paper, the author has emphasised the importance of police service as well as of respect for the duties of the police officers, stressing that police officers are held responsible for improper behaviour both at and outside work.

The concept and character of disciplinary responsibility of police officers, general prerequisites for disciplinary responsibility, bodies in charge of conducting the procedure, and the parties to the procedure are analysed next.

Analysing procedural provisions according to which disciplinary procedure is conducted, the author emphasises the inadequacies in implementation of the Law on Criminal Proceedings and the Law on General Administrative Procedure, and stresses the necessity of passing a special law that would regulate that area comprehensively.

Then follow the chapters on instituting the procedure, oral hearing, procedure costs, statute of limitations for institution and conduct of the procedures, types of disciplinary offences and disciplinary sanctions, legal remedies, and court protection.

Statistical analysis of the work performed at the Department of Disciplinary Procedures (Ministry of Internal Affairs) outlines all disciplinary procedures conducted against police officers. The author analyses individual institutes and identifies previous regulations, regulations concerning disciplinary responsibility of other state civil servants, judges and district attorneys, normative solutions in comparative legislation, and judgements of disciplinary courts of the Ministry of Internal Affairs, the Administrative Court, the Constitutional Court, and the European Court of Human Rights.

Finally, the author suggests changes of certain regulations in order to ensure efficiency and eliminate normative dilemmas in the conduct of disciplinary procedures. He is of the opinion that it is necessary to retain specialised disciplinary courts within the Ministry of Internal Affairs due to the specific

nature of police service and the required efficiency and legality of its functioning.

Key words: disciplinary responsibility, police officer, official duty, disciplinary court of the Ministry of Internal Affairs, disciplinary procedure.